

สถาบันราชานุกูลมีความยินดีเผยแพร่ข้อมูล องค์กรความรู้ นี้แก่ผู้สนใจ
การนำข้อมูลจากเว็บไซต์นี้ไปใช้เพื่อการศึกษา วิจัย
หรือเผยแพร่ต่อเพียงบางส่วน หรือทั้งหมด
กรุณาอ้างอิง “ชื่อเจ้าของผลงาน” เป็นแหล่งที่มาของข้อมูล

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับ
เด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางดัดดา อิชฎ์ญาณ

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ

โรงพยาบาลราชานุกูล

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร

โดย

นางลัดดา อิชฎ์ญาณ

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ

โรงพยาบาลราชานุกุล

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

รายงานการวิจัย

เรื่อง

**การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับ
เด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร**

**A Study on the Situation of
the Provision of Education for Children with
Mental Retardation in Bangkok.**

โดย

นางลัดดา อิชฎ์ญาณ

นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7 ว.

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลราชานุกูล

กรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนใน รูปแบบต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครและเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้เหมาะสมต่อไป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาที่ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการสอบถามจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนและศึกษาข้อมูลต่าง 12 แห่ง โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (ค่าเฉลี่ย) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานครในปัจจุบันพบว่ามีการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้แก่ รูปแบบโรงเรียนพิเศษ เฉพาะ ศูนย์ฝึกเฉพาะ ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ และการเรียนร่วมหรือการเรียนรวมกับเด็กปกติ ซึ่งในปีการศึกษา 2544 รับผิดชอบปัญญาอ่อนเข้าเรียนได้ จำนวน 2,819 คน โดยภาครัฐรับผิดชอบได้ 1,902 คน (ร้อยละ 67.5) และภาคเอกชนรับผิดชอบได้ 917 คน (ร้อยละ 32.5) ซึ่งยังไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่ผู้ปกครอง ต้องการให้เข้าเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่าง 157 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 84.7) และ จบปริญญาตรี (ร้อยละ 84.7) และจำนวนครึ่งหนึ่ง (50.3) ได้รับการอบรมครูการศึกษาพิเศษ และร้อยละ 22.3 ศึกษาวิชาเอกการศึกษาพิเศษ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล (ร้อยละ 54.2) และใน สถาบัน เอกชน ร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่สอน (ร้อยละ 93.6) และเป็นผู้บริหาร ร้อยละ 4.5

สรุปผลการแสดงความคิดเห็นพบว่า ครูส่วนใหญ่ เห็นด้วยอย่างมาก ที่เด็กปัญญาอ่อน ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน (ค่าเฉลี่ย 3.83) รองลงมาคือ เมื่อเด็กจบชั้นประถมศึกษาแล้วควรได้รับการฝึกอาชีพต่าง ๆ และเหมาะสมกับระดับความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 3.79) และเด็กปัญญาอ่อนมักจะมีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ และอื่น ๆ ร่วมด้วย ครูจึงควรได้รับการช่วยเหลือจากวิชาช่วยแก้ไข เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา (ค่าเฉลี่ย 3.76)

อุปสรรคในการสอนของครูที่พบว่ามีมากที่สุด คือ ขาดสื่อ และอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม (ร้อยละ 12.2) รองลงมา คือ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน (ร้อยละ 9.6) และ โรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน (ร้อยละ 8.7)

ข้อเสนอแนะของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ครูส่วนใหญ่ เห็นว่าโรงเรียนควรจัดการสอนตามศักยภาพของเด็กและเน้นในสิ่งที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้มากกว่าสอนวิชาการ (ร้อยละ 11.7) รองลงมา คือ ทางโรงเรียนควรจัดครูที่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษ และบุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางให้พอเพียง (ร้อยละ 10.7) และโรงเรียนควรจัดอบรมครูเพื่อพัฒนา ความรู้และทักษะการสอนเด็กปัญญาอ่อนอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 9.6)

Abstract

The objectives of this research are to study on the situation of the provision of education for children with mental retardation in various models in Bangkok; and to propose opinions and suggestions of the involved teachers which can be used as guidelines for further improvement in appropriate provision. The research was conducted in descriptive study by analysis of data from documents and inquiry from governmental and non-governmental organizations; and analysis of questionnaires from sample group of 157 teachers in 12 schools/centres in 4 levels of rating scale, which was analyzed by SPSS to reveal the percentage, arithmetic means and standard deviation. The result can be concluded as follows.

1. The analysis of provision of education for children with mental retardation in Bangkok at present are provided in various models by governmental and non-governmental organizations – special schools, special training centres, special classes in regular schools and integration or inclusion in the regular classes, which in the academic year 2001, 2,819 children with mental retardation were enrolled. The number of 1,902 are in the governmental schools (67.5%) and 917 are in the non-governmental schools/centres (32.5%), which are inadequate for children with M.R. who are in need to learn.

2. The analysis of opinions and suggestions of teachers about the provision of education for children with mental retardation the major findings of 157 teachers are: most of them are female (84.7%) and graduated bachelor degrees (84.7%) and a half of them were trained in special education (50.3%) and 22.3% studied special education as major subjects. Most of them work in governmental schools/centres (54.2%) and in non-governmental organizations (45.8%). The highest number have responsibility in teaching (93.6%) and only 4.5% are school administrators.

The conclusion of findings about their opinions are: most of them are agree that each child with mental retardation should have been trained in early intervention and readiness programs before attending classes ($\bar{X} = 3.83$), followed by after finishing the elementary education, they should have vocational training which are appropriate with their abilities ($\bar{X} = 3.79$) and the children who have individual problems (behavior, emotion and others), then teachers should have been helped by psychiatrists, psychologists etc. ($\bar{X} = 3.76$)

For the obstructions of teaching, the most finding is lacking of appropriate teaching materials and aids (12.2%), followed by parents do not participate with schools (9.6%) and schools do not have specific curriculum for children with mental retardation (8.7%).

The findings also revealed teachers' suggestions of provision, they are respectively: schools should provide teaching according to individual potential and teaching matters that are useful for daily living more than academics (11.7%), followed by schools should provide adequate special education teachers and specific professionals (10.7%) and should arrange continual training courses to develop knowledge and teaching skills (9.6%).

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ จากโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการการศึกษาแก่เด็กปัญญาอ่อนทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้กล่าวรายชื่อไว้ในรายงานการศึกษาวิจัยแล้วจำนวน 12 แห่ง ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะมากมาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการวิจัยเรื่องนี้ และขอขอบคุณบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์เกี่ยวกับเอกสาร บทความ และข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อ ท่านอาจารย์คาร์ณี ชนะภูมิ นักวิชาการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณประเสริฐ จุฑา กลุ่มงานจิตวิทยา โรงพยาบาลราชานุกูล ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนต่อไป

นางลัดดา อิชฎีญา
นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7 ว.
กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ
โรงพยาบาลราชานุกูล
8 พฤศจิกายน 2544

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

Abstract

กิตติกรรมประกาศ

บทที่

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.1.1 ความเป็นมา	1
1.1.2 ความสำคัญของปัญหา	3
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 กรอบการศึกษาวิจัย	4
1.4 คำนียามศัพท์	5
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14

3 วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 การศึกษาข้อมูลจาก โรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ	18
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	20
3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย	20
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	21

4 ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร	22

1. สภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร	22
2. สภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร	25
2.1 การจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะ เด็กปัญญาอ่อน	25
2.2 การจัดการศึกษาในรูปแบบสถาบันหรือศูนย์ฝึกพิเศษเฉพาะ เด็กปัญญาอ่อน	26
2.3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบชั้นเรียน พิเศษในโรงเรียนปกติ	28
2.4 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบเรียน ร่วมกับเด็กปกติ	29
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนของครูจากสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ	35
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครูผู้ตอบแบบสอบถาม	35
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน	40
ตอนที่ 3 การรวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของครู	44
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ	51
5.1 สรุปผลการวิจัย	51
5.2 การอภิปรายและข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	63

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงรายชื่อโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน	25
2	แสดงรายชื่อสถาบันหรือศูนย์ฝึกพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน	26
3	แสดงโรงเรียนปกติที่จัดสอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษ	28
4	แสดงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครที่จัดการสอนเด็กปัญญาอ่อน ในรูปแบบการเรียนร่วมกับเด็กปกติ	29
5	แสดงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพจ.กทม.) ที่จัดการสอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการเรียนร่วมกับเด็กปกติ	32
6	แสดงโรงเรียนของเอกชนระดับอนุบาลและประถมศึกษาที่รับเด็กปัญญาอ่อน เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ	34
7	แสดงจำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามเพศ	35
8	แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามระดับการศึกษา	35
9	แสดงจำนวนและร้อยละของครูในด้านมีความรู้ทางการศึกษาพิเศษ	36
10	แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามโรงเรียน/สถาบันที่ปฏิบัติงาน	37
11	แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามหน่วยงานที่สังกัด	38
12	แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามหน้าที่การปฏิบัติงาน	39
13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน	40
14	แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน	44
15	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะของครูต่อการจัดการเรียนการสอน เด็กปัญญาอ่อน	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1.1 ความเป็นมา

ภาวะปัญญาอ่อนเป็นปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจที่สำคัญปัญหาหนึ่งของประเทศไทย เพราะเมื่อเกิดภาวะปัญญาอ่อนขึ้นแล้วย่อมเป็นภาระอย่างมากของครอบครัวและสังคม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมติดตามมาและทำให้รัฐต้องสูญเสียทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศไทยไป และถ้าคนปัญญาอ่อนไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและการฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเริ่มแล้ว ก็จะทำให้พวกเขาขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคมไป ฉะนั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการแพทย์ การศึกษา สังคม และอาชีพ จึงจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพของคนพิการหรือปัญญาอ่อน ตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ พ.ศ. 2534 ในมาตรา 4 ได้กล่าวไว้ว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หมายถึง การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือการเสริมสร้างความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงาน หรือดำรงชีวิตในสังคมทัดเทียมคนปกติ (กรมประชาสงเคราะห์, 2537 : 2) และมาตรา 15 (2) กล่าวไว้ว่า การศึกษาคตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาสายอาชีพหรืออุดมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสม ซึ่งให้ได้รับโดยการจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดรวมในสถานศึกษาธรรมดา ก็ได้ โดยให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม (กรมประชาสงเคราะห์, 2537 : 6)

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้เน้นถึงความสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในรูปแบบต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้กับคนพิการมากขึ้น โดยตระหนักถึงหลักสิทธิมนุษยชนที่เน้นความเสมอภาคและโอกาส และเช่นเดียวกันประเทศไทยได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิทางการศึกษาของคนพิการไว้ทั้งในกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 11)

มาตรา 43 ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 55 ระบุไว้ว่า บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับถึงอำนาจความระควกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 80 วรรค 2 ระบุไว้ว่า รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง กำหนดให้ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีโอกาสหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และมาตรา 10 วรรคสาม กำหนดให้ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสาม ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก คือ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 7)

3. นโยบายรัฐบาลเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 นโยบายการพัฒนาคนและสังคม ข้อ 2.6.8 ด้านอื่น ๆ (2) ระบุไว้ว่า ดูแล พัฒนาผู้ด้อยโอกาสเฉพาะกลุ่มบุคคลที่สมควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ โดยสนับสนุนให้ได้รับการศึกษา การฝึกอาชีพ การจ้างงาน และนันทนาการตามควรแก่กรณี เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างภาคภูมิใจ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 12)

4. มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 เห็นชอบให้ปี 2542 เป็น ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ

5. มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 6 กรกฎาคม 2542 เห็นชอบในมาตรการการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ

จากกฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ดังกล่าวแล้วเด็กปัญญาอ่อนซึ่งเป็นผู้พิการทางสติปัญญา ก็มีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นกัน

โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นโรงพยาบาลเฉพาะทางสำหรับคนปัญญาอ่อน ซึ่งจัดบริการแก่คนปัญญาอ่อนอย่างครบวงจรทั้งด้านบริการและวิชาการ เป็นศูนย์วิชาการเผยแพร่ความรู้ทางด้านภาวะปัญญาอ่อน และฝึกอบรมบุคลากรและผู้ปกครองและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ภาคปฏิบัติแก่นักศึกษา นักศึกษา สำหรับด้านบริการนั้นโรงพยาบาลได้จัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและสังคม ซึ่งผู้วิจัยเป็นบุคลากรผู้หนึ่งที่มีหน้าที่ทำการศึกษาเด็กปัญญาอ่อนตามหลักการศึกษาศาสตร์ และมีความสนใจในการจัดบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ได้พิจารณาเห็นว่าการศึกษาวิจัยสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนใน

กรุงเทพมหานคร จะเป็นประโยชน์ต่อการรู้ถึงการจัดบริการที่องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดสอน เด็กปัญญาอ่อน และสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการพาเด็กไปเข้าเรียนได้ และจะได้รับรู้ถึงแนวความคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจากครู และผู้บริหาร โรงเรียนต่าง ๆ อีกด้วย

1.1.2 ความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนไทยทุกคนได้รับสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของคน เช่นเดียวกับคนพิการทุกคนก็มีสิทธิพื้นฐานในการได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถตามศักยภาพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับคนทั่วไป เด็กปัญญาอ่อนเป็นเด็กพิการทางสติปัญญาที่มีระดับความสามารถในการเรียนรู้ต่ำกว่าเด็กปกติมาก จึงมีโอกาสได้รับการศึกษาน้อยกว่าเด็กพิการประเภทอื่นๆ เนื่องจากรัฐจัดให้มีโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับเด็กปัญญาอ่อนน้อยมาก แต่เน้นให้เด็กไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมทั่วไป ซึ่งมีเด็กปัญญาอ่อนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เนื่องจาก โรงเรียนมีข้อจำกัดบางอย่าง เช่น ต้องเป็นปัญญาอ่อนระดับน้อย (IQ. 50 - 70) หรือต้องมีความพร้อมในด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม และการเรียนรู้เบื้องต้น และจะต้องไม่มีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ร่วมด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (IQ. 35- 49) ซึ่งมีระดับความสามารถในการเรียนรู้ต่ำมาก เด็กจึงมีโอกาสเข้าไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้น้อยมาก เด็กกลุ่มนี้จึงต้องการเรียนในชั้นพิเศษหรือโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง ซึ่งในกรุงเทพมหานครนั้นมีโรงเรียนพิเศษเฉพาะทางสำหรับเด็กปัญญาอ่อนน้อยมาก ที่เป็นของรัฐก็มีเพียงโรงเรียนราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนแห่งแรกของประเทศไทย ที่เปิดสอนเด็กปัญญาอ่อนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 ปัจจุบันก็ยังจัดบริการสอนเด็กปัญญาอ่อนอยู่ แต่รับเด็กปัญญาอ่อนได้เพียงจำนวนจำกัด เนื่องจากมีสถานที่และบุคลากรจำกัด และเป็นโรงเรียนสาธิตการเรียนการสอนเพื่อเป็นศูนย์วิชาการ และการเรียนรู้ทางด้านภาวะปัญญาอ่อนสำหรับนิสิต นักศึกษา ครู และบุคลากรอื่น ๆ เท่านั้น สำหรับโรงเรียนพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นของรัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครนั้นยังไม่มีเลย นอกจากนั้นที่มีก็เป็นขององค์กรเอกชน หรือมูลนิธิ เช่น โรงเรียนของมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ของมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง และศูนย์ฝึกอบรมของสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ซึ่งเด็กปัญญาอ่อนที่จะเข้ารับบริการฟื้นฟูทางการศึกษาจากองค์กรเอกชนหรือมูลนิธิดังกล่าว ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง ผู้ปกครองที่ยากจนก็ไม่สามารถที่จะส่งลูกปัญญาอ่อนเข้ารับบริการได้

เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดของประเทศ คือประมาณ 5,680,380 ล้านคน ดังนั้นจึงมีจำนวนประชากรที่เป็นปัญญาอ่อนมากที่สุดด้วย ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานคนพิการในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน (อายุ 0 - 19 ปี) ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2541) พบว่า การกระจายตัวของผู้พิการในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน (อายุ 0 - 19 ปี) ตามภาคที่อยู่อาศัยในเขตเมืองนั้น จำนวนสูงสุดร้อยละ 66 ของผู้พิการอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และ

เป็นเด็กพิการทางสติปัญญา ร้อยละ 14.1 ของผู้พิการทุกประเภทในกรุงเทพมหานคร และรวมคนพิการในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน (อายุ 0 – 19 ปี) แล้ว พบว่า มีคนพิการทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 0.38 ของประชากรที่มีอายุระหว่าง 0 – 19 ปี เป็นผู้พิการซ้ำซ้อนในอัตราส่วนมากที่สุด คือ ร้อยละ 29 รองลงมา คือผู้พิการทางสติปัญญา ร้อยละ 25 นอกจากนั้นก็เป็นผู้พิการประเภทอื่น ๆ ตามลำดับ

ฉะนั้น ปัญหาสถานที่เรียนสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานครไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาแก่ครอบครัวเด็กปัญญาอ่อนตามมา คือ เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กในชั้นปกติได้ จึงขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กไป ทำให้เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มนี้ขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นภาระต่อครอบครัวต่อไปซึ่งเป็นปัญหา ที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่รัฐหรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาแก้ไขและดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของเด็กปัญญาอ่อนตามความเหมาะสมต่อไป การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานครจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะได้ทราบถึงสภาพของการจัดการศึกษาและแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประกอบในการวางแผนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาอ่อน ซึ่งต้องการความเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษและแตกต่างจากการจัดบริการทางการศึกษาแก่บุคคลทั่วไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบต่าง ๆ

ในกรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนของครูจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

1.3 กรอบการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยทำการศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลจากเอกสารและการสอบถามจากโรงเรียนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร

1.3.2 ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามครูผู้สอนและอื่น ๆ ในโรงเรียนและองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน จากกลุ่มตัวอย่าง 12 แห่ง จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม 157 คน โดยใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบ
ตอนที่ 2	เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน
ตอนที่ 3	เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1.4 คำนิยามศัพท์

1.4.1 การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามระบบหรือรูปแบบหนึ่งรูปแบบใด โดยใช้หลักสูตรหรือโปรแกรมการสอนที่รัฐกำหนดไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

1.4.2 เด็กปัญญาอ่อน (Mentally Retarded Children หรือ Children with Mental Retardation) หมายถึง เด็กที่มีภาวะจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบันซึ่งแสดงลักษณะเฉพาะคือ

1. มีความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ (ระดับ IQ ต่ำกว่า 70 ลงมา)
2. มีความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive Skills) อย่างน้อยตั้งแต่ 2 ทักษะขึ้นไป จาก 10 ทักษะ ซึ่งได้แก่ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการดูแลตนเอง ทักษะการดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม ทักษะการให้บริการในชุมชน ทักษะการควบคุมตนเอง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง และทักษะการทำงาน
3. แสดงอาการของภาวะปัญญาอ่อนก่อนอายุ 18 ปี (American Association on Mental Retardation – AAMR, by Luckasson et al. 1992. อ้างใน คารณี ษณะภูมิ, 2542 : 4)

นอกจากนี้ตามความหมายของ Greenspan ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลปัญญาอ่อน หมายถึง บุคคลที่สังเกตเห็นได้โดยทั่วไป ว่าเป็นบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านการจัดให้อยู่อย่างเหมาะสม และการให้ความคุ้มครองเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เนื่องจากมีความจำกัดทางด้านสังคม ทางด้านการปฏิบัติตนและทางสติปัญญา ซึ่งความจำกัดดังกล่าวคาดคะเนไว้ว่าส่วนใหญ่ได้รับผลจากความผิดปกติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะพัฒนาการของสมอง และหน้าที่อย่างถาวร (Biern-Smith et al., 1998 : 82)

1.4.3 การเรียนร่วม (Integrative Education) หมายถึง การจัดระบบการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้เข้าไปเรียนร่วมกับเด็กปกติโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดให้เด็กพิการเข้าเรียนร่วมเป็นบางวิชา และการร่วมในกิจกรรมทางสังคมกับเด็กปกติ ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปจะมีครูที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการ

ศึกษาพิเศษไปช่วยสอนเสริมให้แก่เด็กพิการ และการเรียนรวมนี้จะเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะนำไปสู่การเรียนรวมอย่างเต็มรูปแบบต่อไป (Full inclusion)

1.4.4 การเรียนรวม (Inclusive Education) หมายถึง ระบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการให้เข้าไปเรียนรวมกับเด็กปกติตลอดเวลาโดยการเน้นให้เด็กเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ในการจัดการเรียนรวมนั้น โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับความพิการของเด็ก จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก หลักสูตรและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมและการร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ครูผู้สอน และผู้บริหาร โรงเรียน ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นมีความเข้าใจและให้ความช่วยเหลือ การเรียนรวมนี้เด็กจะต้องมีความพร้อมและมีระดับความสามารถที่จะเข้าไปเรียนรวมกับเด็กปกติได้

1.4.5 โรงเรียนปกติ (Regular schools) หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กทั่วไป โดยใช้หลักสูตรการศึกษาตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน

1.4.6 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ (Special education schools) หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะ เช่น โรงเรียนสอนเด็กปัญญาอ่อน บูลหนวก ดาบอด และร่างกายพิการ โดยใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ และใช้เทคนิควิธีการสอนเด็กพิการเป็นพิเศษ เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้แก่เด็กพิการดังกล่าว

1.4.7 ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนประจำชั้น ประจำวิชา ครูที่สนับสนุน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนทั่วไปทั้งของรัฐและเอกชน

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้จะได้รับ

จะได้ทราบถึงสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร และเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนของครูจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การแบ่งระดับของภาวะปัญญาอ่อน การแบ่งระดับภาวะปัญญาอ่อนตาม ICD 10 ขององค์การอนามัยโลก (WHO) แบ่งตามระดับเชาวน์ปัญญาออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mental Retardation) มีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ.) 50 - 69
 2. ปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) มีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ.) 35 - 49
 3. ปัญญาอ่อนระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) มีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ.) 20 - 34
 4. ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) มีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ.) ต่ำกว่า 20
- (คารณี ธนะภูมิ, 2542 : 23)

2.1.2 พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลปัญญาอ่อน

พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลปัญญาอ่อนนั้นแตกต่างกันตามระดับความรุนแรงของภาวะปัญญาอ่อน บุคคลปัญญาอ่อนระดับน้อยจะมีพัฒนาการและระดับสติปัญญาสูงกว่าระดับปานกลางและระดับรุนแรง ประการสำคัญก็คือ การได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการมาตั้งแต่แรกเริ่มจะมีส่วนช่วยให้เด็กปัญญาอ่อนพัฒนาการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลปัญญาอ่อนสรุปได้ตามระยะช่วงอายุดังนี้

ปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับ IQ 50 - 70

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 - 5 ปี) มักสังเกตไม่เห็นความผิดปกติแต่จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้ากว่าเด็กปกติเล็กน้อย เช่น พูด เดิน และช่วยเหลือตนเองล่าช้าบ้าง

วัยเรียน (อายุ 6 - 21 ปี) จะพบความผิดปกติเมื่อเข้าเรียน มักมีปัญหาเรียนช้ากว่าเด็กอื่น ๆ ในชั้น โดยเฉพาะในการอ่าน เขียน และเลขคณิต ซึ่งต้องสอนโดยการใช้หลักการศึกษาพิเศษ สามารถฝึกให้ทำงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือฝีมือมากนัก หรืองานที่กึ่งทักษะ (Semi-skilled) ได้

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปีขึ้นไป) มีอายุสมอง 9 ถึงต่ำกว่า 12 ปี สามารถดูแลตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ ประกอบอาชีพหรือทำงานง่าย ๆ ได้ แต่มักมีปัญหาพฤติกรรมทางอารมณ์ และสังคมไม่เหมาะสมกับวัย จึงต้องการความช่วยเหลือและชี้แนะในการปฏิบัติตนและการแก้ไขปัญหาที่อยู่ยาก หรือในสภาพสังคมที่ตึงเครียด

ปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับ IQ 35 – 49

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าที่สังเกตเห็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดและการเข้าใจภาษาล่าช้ามาก แต่สามารถฝึกการช่วยเหลือตนเองง่าย ๆ ได้ และควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อเตรียมความพร้อมในทักษะพื้นฐานเพื่อเข้าเรียนต่อไป

วัยเรียน (อายุ 6 – 21 ปี) สามารถเรียนรู้การสื่อความหมายง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันได้ สามารถฝึกการช่วยเหลือตนเองและการทำงานง่าย ๆ ได้ และสามารถฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นได้พอสมควร แต่มีความก้าวหน้าในการเรียน เขียน อ่าน และเลขคณิตน้อยมาก ต้องการการฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน เช่น การดูแลตนเอง การรักษาความปลอดภัย และการฝึกใช้มือทำงานง่าย ๆ

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) จะมีอายุสมอง 6 ถึงต่ำกว่า 9 ปี สามารถทำงานง่าย ๆ ในสถานที่ทำงานที่มีคนดูแลและให้ความช่วยเหลือได้ สามารถร่วมในกิจกรรมนันทนาการง่าย ๆ ได้ แต่ไม่สามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองอย่างอิสระได้ ต้องการผู้แนะนำช่วยเหลือตลอดเวลา

ปัญญาอ่อนระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) ระดับ IQ ประมาณ 20 – 34

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าอย่างเห็นได้ชัดเจน สื่อความหมายได้น้อยมากหรือไม่ได้เลย อาจฝึกให้ช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นง่าย ๆ ได้บ้าง เช่น การรับประทานอาหาร เป็นต้น ส่วนใหญ่มักพบความพิการซ้ำซ้อนร่วมด้วย เช่น พิการร่างกายนั่นเอง ขาดหู หรือ Cerebral Palsy ต้องการการดูแลช่วยเหลือตลอดเวลา

วัยเรียน (อายุ 6 – 21 ปี) มักมีความพิการทางการเคลื่อนไหว เข้าใจภาษาและได้ตอบได้บ้าง สามารถฝึกกิจนิष्ठประจำวันได้บ้าง ต้องการคนดูแลช่วยเหลือตลอดเวลา

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) จะมีอายุสมอง 3 ถึงต่ำกว่า 6 ปี สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันง่าย ๆ และสามารถทำกิจกรรมที่ซ้ำ ๆ ได้บ้าง ต้องการคนดูแลและช่วยเหลือตลอดชีวิต

ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับ IQ ต่ำกว่า 20

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้ามากอย่างเห็นได้ชัด และส่วนใหญ่มักมีการพิการอย่างอื่น ๆ ร่วมด้วย โดยเฉพาะด้านการเคลื่อนไหว อาจเดินไม่ได้หรือเคลื่อนไหวได้ยากลำบากมาก ความคุมตนเองไม่ได้ ไม่สามารถรับรู้และสื่อความหมายได้ ต้องการคนดูแลและรักษาพยาบาล

วัยเรียน (อายุ 6-21 ปี) มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ถ้าช้ามาก แสดงอาการได้ตอบทางด้าน อารมณ์ได้น้อยมาก อาจเข้าใจการสื่อความหมายด้วยท่าทางง่าย ๆ ได้บ้าง และอาจฝึก การใช้แขน ขา มือ และการเคี้ยวอาหาร ได้บ้าง ไม่สามารถดูแลตนเองในชีวิตประจำวัน ได้ ต้องการคนดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) จะมีสมองต่ำกว่า 3 ปี อาจฝึกให้เดินหรือเคลื่อนไหวได้บ้าง ไม่สามารถพูดได้ แต่อาจเข้าใจการสื่อความหมายด้วยท่าทางง่าย ๆ ได้บ้าง ไม่สามารถ ช่วยเหลือตนเองได้ ต้องการคนดูแลช่วยเหลือตลอดไป

(คารณิ ษนะภูมิ, 2542 : 26-27)

2.1.3 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา (Educational Rehabilitation) การฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลปัญญาอ่อนอย่างมาก เพราะการที่เด็ก ปัญญาอ่อนได้รับการศึกษา จะสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ ที่เด็กสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ การจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจึงเน้นจัดตามหลักสูตร การศึกษาพิเศษ ซึ่งจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางสติปัญญาและ สภาพความต้องการของเด็กแต่ละคน ในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการส่งเสริมให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้ชีวิต ในสังคมร่วมกับเด็กปกติ โดยให้โอกาสเด็กปัญญาอ่อนได้เรียนร่วม (Integration) หรือเรียนรวม (Inclusion) กับเด็กปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้และปรับตัวเข้ากับคนปกติได้และสถาน ศึกษาที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมหรือเรียนรวมกับเด็กปกตินั้น จะต้องจัดบริการให้สอดคล้องกับ ระดับความสามารถและความต้องการของเด็กด้วย เช่น หลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมตลอดจนถึง อำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ และความร่วมมือของบุคลากรในสถาน ศึกษา นั้น ๆ แต่ยังมีเด็กปัญญาอ่อนอีกจำนวนมากที่มีความบกพร่องอย่างมาก และมีปัญหาทางพฤติกรรมที่ ไม่สามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และจำเป็นที่จะต้องเรียนในชั้นเรียนพิเศษหรือโรงเรียนพิเศษหรือ ฝึกอบรมเป็นกลุ่มในบ้านตามความเหมาะสม (คารณิ ษนะภูมิ, 2542 : 31)

2.1.4 ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการศึกษาพิเศษ

ในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการนั้น ซามูเอล เอ เคิร์ก (Samuel A. Kirk) ได้ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของการศึกษาพิเศษ คือ การส่งเสริมความผิดปกติด้วยการฝึกหัดรักษาเพื่อ สร้างและพัฒนาสมรรถภาพของเด็กที่บกพร่องไปจากปกติให้มีสมรรถภาพที่เข้มแข็งขึ้น หน้าที่ของการ ศึกษาพิเศษ คือ การสอนให้เด็กได้ใช้เครื่องมือช่วยอวัยวะหรือส่วนที่บกพร่องให้เกิดผลมากที่สุด และทำ ให้เด็กพิการสามารถสร้างความรู้สึกร่วมที่เข้มแข็ง เพื่อชดเชยสิ่งที่บกพร่องในตัวเอง (Kirk, 1962 : 29-30)

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานของรัฐบาลหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการทุกประเภท โดยรับนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ สำหรับคนพิการ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาและหลักการดังนี้

1. สิทธิมนุษยชน เด็กทุกคนมีโอกาสมทำเทียมกันในการศึกษา บริการทางการศึกษา และอื่น ๆ จนสามารถได้รับประโยชน์สูงสุดตามศักยภาพของตน

2. การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการต้องจัดให้เร็วที่สุดตั้งแต่พบความพิการในเด็ก และจัดให้สนองกับความต้องการของผู้เรียน ให้คนพิการมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

3. การจัดบริการการศึกษาพิเศษให้มีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุนและป้องกันการเกิดความพิการไม่ให้ขยายขึ้นและไม่ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น

การศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาที่จะต้องใช้บุคลากรในสาขาวิชาทางการศึกษาพิเศษ นักจิตวิทยา แพทย์ และผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาจัดการ เนื่องจากคนพิการแต่ละประเภทต่างก็มีความต้องการพิเศษในการเรียนรู้ต่างกัน การใช้อุปกรณ์และวิธีการสอนต่างกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่มีรายละเอียดมาก ต้องการการพิจารณาจัดอย่างรอบคอบ นอกเหนือจากการพิจารณาความเหมาะสมของสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถแล้ว หลักสูตรที่ใช้จะต้องพัฒนาปรับให้เหมาะกับความสามารถของผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษ สามารถปรับวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ นอกจากความรู้ทางด้านวิชาการแล้วจะต้องคำนึงถึงวิชาชีพด้วย เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า การจัดการศึกษาพิเศษจึงมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง
2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคมของคนพิการให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ
3. เพื่อพัฒนางานการศึกษาพิเศษทั้งในด้านวิชาชีพและระบบที่จะประสานงานบริหารและการจัดการ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 4-5)

2.1.5 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

ก. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการของ Birch and Johnstone)

ทุกประเทศมีนโยบายและหลักการที่จะให้รัฐจัดการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนให้มีโอกาสเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและหลักการจัดการศึกษาพิเศษที่มุ่งให้จัดการเรียนการสอนที่เด็กพิการทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จนสามารถพัฒนาได้สูงสุดตามศักยภาพของตนเอง ในแต่ละประเทศได้มีการจัดการศึกษาพิเศษและบริการพิเศษแก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ หลากรูปแบบตามความจำเป็นและความเหมาะสมดังนี้

1. จัดเป็นสถาบันซึ่งมีลักษณะเป็นโรงเรียนประจำให้การศึกษอาบรมและรักษาพยาบาลสำหรับเด็กที่พิการอย่างหนัก
2. บริการพิเศษสอนตามบ้านหรือเตียงผู้ป่วยในโรงพยาบาล สำหรับผู้ป่วยที่ต้องการรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิด
3. จัดเป็นโรงเรียนพิเศษแบบประจำ
4. จัดเป็นโรงเรียนพิเศษแบบประจำและไป-กลับ
5. จัดเป็นโรงเรียนพิเศษเคลื่อนที่ ณ ศูนย์กลางของหมู่บ้านหรือเมือง
6. จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนไป-กลับ ทั้งหมด โดยอาจให้นักเรียนอยู่ในชั้นพิเศษตลอดเวลา หรือจัดให้ไปร่วมกิจกรรมกับชั้นอื่นในบางเวลา (เรียนร่วมบางเวลา)
7. ให้เรียนในชั้นธรรมดา แต่ไปเรียนซ่อมเสริมกับครูเสริมวิชาการในห้องศูนย์วิชาการ (เรียนรวม + ซ่อมเสริม)
8. ให้เรียนในชั้นธรรมดา แต่จัดสอนบริการสอนพิเศษใช้สื่อการเรียนการสอนพิเศษโดยครูพิเศษหรือผู้เชี่ยวชาญประจำท้องถิ่นหรือประจำโรงเรียน
9. ให้เรียนในชั้นธรรมดา แต่ครูประจำชั้นทุกคนผ่านการอบรม สามารถช่วยเหลือให้การศึกษพิเศษตามสมควร
10. จัดระบบบริการและการให้บริการพิเศษแบบอื่น เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพ การฝึกงาน การทำงานในโรงงานในอารักขา (Sheltered Workshop) บริการรับเลี้ยงเด็กพิการเป็นกลุ่มเล็ก บริการค่ายพักฤดูร้อน ค่ายพักกลางวัน และบริการเพื่อสังคมและนันทนาการแบบอื่น

(Birch and Johnstone, 1975 : 62 – 63 อ้างในกระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 12 – 13)

ข. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่สำคัญในรูปแบบดังนี้

1. การเรียนร่วม โดยจัดการเรียนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ
2. โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ เช่น โรงเรียนสำหรับเด็ก
ปัญญาอ่อน หูหนวก ดาบอด ร่างกายพิการ เป็นต้น
3. การจัดในครอบครัว
4. การจัดโดยชุมชน
5. การจัดในสถานพศบาล
6. การจัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ
7. การจัดการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 15)

2.1.6 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในประเทศไทย

การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนมีความเป็นมาตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2478 มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับ ประกาศออกวันให้เด็กพิการ
ไม่ต้องเข้าเรียน

พ.ศ. 2500 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการทดลองนำเด็กเรียนช้า (IQ. 70 - 89)
เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรก 9 แห่ง คือ โรงเรียน
พญาไท โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดพญาอัง โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดนิมมานรดี โรงเรียน
วัดวิเศษสุรการ และโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนวัดจันทรสโมสร และโรงเรียนโชนิตศสโมสร

พ.ศ. 2500 - 2507 ในปี พ.ศ. 2500 Dr. Allen Stroller ผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลก
(WHO) ได้ทำการสำรวจคนปัญญาอ่อนในประเทศไทย โดยการสุ่มตัวอย่าง พบว่า มีคนปัญญาอ่อน
ประมาณร้อยละ 1 ของประชากรทั้งประเทศ พ.ศ. 2503 กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เปิด
โรงพยาบาลปัญญาอ่อนขึ้นเพื่อบริการตรวจวินิจฉัยภาวะปัญญาอ่อน ให้การบำบัดรักษา และฟื้นฟู
สมรรถภาพ โดยจัดการสอนและฝึกอบรมเด็กปัญญาอ่อนในวัยเรียน ต่อมาเด็กปัญญาอ่อนเพิ่มมากขึ้น จึง
มีการจัดตั้งมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้น และได้รับพระราชทาน
รายได้จากการฉายภาพยนตร์ส่วนพระองค์ให้จัดสร้างอาคารเรียนขึ้นในโรงพยาบาลปัญญาอ่อน 1 หลัง
10 ห้องเรียน และได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ว่า
โรงเรียนราชานุกูล และทั้งสองพระองค์ได้เสด็จมาทรงเปิดอาคารเรียนนี้เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2507 โรงเรียน
ราชานุกูล จึงเป็น โรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนแห่งแรกของประเทศไทย

พ.ศ. 2520 มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ ได้เปิดโรงเรียนสำหรับเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย
(ระดับเรียนได้ IQ. 50 - 70) ขึ้นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า โรงเรียนปัญญาวิศิษฏ์
โดยได้รับความร่วมมือจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษาในด้านบุคลากร และในปี พ.ศ. 2525
มูลนิธิได้จัดตั้ง ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประจำคารปัญญา เพื่อฝึกเด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรง และเด็ก
ปัญญาอ่อนก่อนวัยเรียน และต่อมาได้ขยายไปเปิดศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนขึ้นในส่วนภูมิภาคอีกหลายแห่ง

รวมทั้งศูนย์ฝึกอาชีพปัญญาคาร และศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานครที่คลองเตย และบางเขนอีกด้วย

ต่อมา ปี พ.ศ. 2520 – 2530 มีสมาคมและมูลนิธิเปิดรับฝึกสอนเด็กปัญญาอ่อนด้วยเช่นกัน เช่น สมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ได้เปิดศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรงและปานกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร 2 ศูนย์ (ศูนย์อ่อนนุชและศูนย์ประดิษฐ์) และมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง ได้เปิดสถาบันฝึกสอนเด็กปัญญาอ่อนและเด็กพิการซ้ำซ้อนขึ้นในกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2523 – 2530 กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษาได้ขยายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยรับโอนโรงเรียนกาวีถะอนุถูล จังหวัดเชียงใหม่ ใน พ.ศ. 2523 และได้จัดตั้งโรงเรียนอุบลปัญญาอนุถูลขึ้นใน พ.ศ. 2530 และต่อมาจัดตั้งโรงเรียนชุมพรปัญญาอนุถูล และสงขลาพัฒนาปัญญาขึ้น ปัจจุบันกองการศึกษาเพื่อคนพิการได้จัดตั้งโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนหรือบกพร่องทางสติปัญญาขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ อีกหลายแห่ง เช่น จังหวัดนครสวรรค์ แพร่ ภูเก็ต เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง สุพรรณบุรี เป็นต้น

พ.ศ. 2529 ถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ โดยรับเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย (IQ. 50 – 70) เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันได้ขยายการจัดการเรียนร่วมไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัด ซึ่งใน พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ และได้รณรงค์ให้เด็กพิการทุกคนได้เข้าเรียน และปรากฏว่ามีเด็กพิการเข้าเรียนจำนวนเพิ่มขึ้น

(กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 13 – 16)

2.1.7 ยุทธศาสตร์ในการจัดบริการการศึกษาสำหรับคนพิการ

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการบริการดังนี้

- (1) มีรูปแบบการจัดบริการที่หลากหลายตามความเหมาะสม โดยจัดในสถานศึกษาทั่วไป สถานศึกษาเฉพาะ จัดในแหล่งวิชาการและแหล่งประกอบการ ตลอดจนจัดผ่านครอบครัว ชุมชน และการศึกษาทางไกล
- (2) ส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนซึ่งได้มีส่วนร่วมริเริ่มและพัฒนางานการศึกษาพิเศษได้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น
- (3) สนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนมีความพร้อมในการฟื้นฟูสมรรถภาพและเสริมการเรียนรู้ของผู้พิการ ทั้งนี้ด้วยความตระหนักว่าการจัดบริการการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกประเภท จำเป็นต้องมีกลไกในระดับครอบครัวและชุมชนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดบริการ

(4) ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ มีการรวมพลังระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันให้มีการร่วมมือ ประสานงานและสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแต่ละหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 5)

2.1.8 การจัดการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องสำหรับเด็กพิการในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1991 (พ.ศ. 2534) มีเด็กพิการที่มีอายุ 3 – 21 ปี เข้าเรียนในระบบการศึกษาพิเศษประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- เข้าเรียนรวมในชั้นปกติ	ร้อยละ 33.7
- เข้าเรียนในห้องเสริมวิชาการ (Resource room)	ร้อยละ 34.6
- เข้าเรียนในชั้นพิเศษที่แยกออกไปจากชั้นปกติ	ร้อยละ 25.2
- เข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ	ร้อยละ 4.9
- เข้าฝึกอยู่ประจำในสถาบัน	ร้อยละ 0.8
- เข้าฝึกอยู่ในบ้านและโรงพยาบาล	ร้อยละ 0.7

นอกจากนี้ยังมีบริการขยายเวลาเรียนสำหรับเด็กพิการที่มีความพิการซ้ำซ้อนเด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรง หรือเด็กออทิสติก หรือเด็กที่ปัญหาต้องหยุดพักเรียนไป เด็กเหล่านี้จะได้รับการพิจารณาให้เรียนในช่วงขยายเวลาเรียนไป เช่น ในช่วงฤดูร้อน เป็นต้น

ยังมีบริการจากทีมงานสหวิชาชีพอีกด้วย เช่น มีการประชุมร่วมกัน แก้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งทีมงานประกอบด้วยครูประจำชั้น ครูการศึกษาพิเศษ ครูใหญ่ นักจิตวิทยา นักบรรณารักษ์ และผู้ปกครองของเด็ก เพราะการสอนเด็กพิการหรือปัญญาอ่อนจำเป็นต้องร่วมมือกันช่วยแก้ไขจากทีมงานสหวิชาชีพดังกล่าว (Friend and Bursuck, 1996 : 66 – 68)

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2541) การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการสอนวิชาชีพในโรงเรียนศึกษาพิเศษ กองการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษาพบว่า

1. การดำเนินการจัดสอนวิชาชีพของโรงเรียนศึกษาพิเศษที่ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์ประกอบการจัดการสอนวิชาชีพอย่างชัดเจนมีเพียง 8 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนศึกษาพิเศษที่เหลือ 33 โรงเรียนมีการจัดสอนวิชาชีพเป็นเพียงวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรเท่านั้น

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินการจัดสอนวิชาชีพในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ มีความเห็นว่าการจัดสอนวิชาชีพมีความเหมาะสมที่ระดับหนึ่ง

3.ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษาพิเศษส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดคือ

- 3.1 ครูผู้สอนขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพ
- 3.2 การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการสอนวิชาชีพไม่เพียงพอ และไม่ครอบคลุมทุกโรงเรียน
- 3.3 การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือประกอบการสอนวิชาชีพไม่เพียงพอ และไม่ได้รับอย่างค่อเนื่อง
- 3.4 ปัญหาการประสานงานและการจัดส่งนักเรียนเพื่อรับการฝึกภาคปฏิบัติกับแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ
- 3.5 การจัดหาตลาดแรงงาน และแหล่งจำหน่ายสินค้าไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2541) การศึกษาวิจัย เรื่อง การสำรวจข้อมูลพื้นฐานคนพิการในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน พบว่า ผู้พิการอายุ 0 - 19 ปี ทั่วประเทศที่อยู่ในเขตชนบท (นอกเขตเทศบาล) และในเขตเมือง (ในเขตเทศบาล) มีจำนวนทั้งสิ้น 66,585 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.38 ของประชากรที่มีอายุระหว่าง 0 - 19 ปี และเมื่อแยกตามประเภทความพิการพบว่า ผู้มีความพิการซ้ำซ้อนมีอัตราส่วนมากที่สุดถึง 3 ใน 10 ของผู้พิการทั้งหมด รองลงมาคือ ผู้พิการด้านสติปัญญา (ปัญญาอ่อน) ซึ่งกระจายอยู่ในเขตชนบท 13,205 คน และกระจายอยู่ในเขตเมือง 3,613 คน และอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ ร้อยละ 65.5

2.2.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530) การศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการกองทุนด้านการศึกษาพิเศษ โดยได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายราชการและต้นทุนในการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ 4 ประเภท ซึ่งได้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น (ตาบอด) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก) เด็กที่มีร่างกายพิการและที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน) ซึ่งสรุปค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อบำบัด (ข้อมูลเฉพาะปีการศึกษา 2525) แยกตามประเภทความพิการ ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน) เท่านั้นมีดังนี้

ก. ค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อบำบัด
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. โรงเรียนที่จัดเปิดสอน โดยเฉพาะ		
- รัฐบาล	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,640 บาท/ปี
- เอกชน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	5,240 บาท/ปี
2. สถานสงเคราะห์เด็กพิการ		
- รัฐบาล	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	12,640 บาท/ปี
- เอกชน	-	-

3. โรงเรียนที่เปิดสอนเรียนร่วมกับเด็กปกติ

- รัฐบาล	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	3,980 บาท/ปี
- เอกชน	-	-
รวมทั้งสิ้น		
- รัฐบาล	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	9,720 บาท/ปี
- เอกชน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	12,450 บาท/ปี

ข. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้ปกครองสำหรับเด็กพิการหนึ่งคนต่อปี

1. โรงเรียนที่เปิดสอนเด็กพิการโดยเฉพาะ พบว่า ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี สำหรับเด็กพิการ 1 คน ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนเป็นเงิน 11,444 บาท โดยมียอดสูงสุด คือเงินที่จ่ายให้กับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาร้อยละ 59.16 รองลงมาได้แก่ ค่าพาหนะร้อยละ 13.28 และค่าใช้จ่ายในโรงเรียนเอกชนสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาลประมาณ 2 เท่า และเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของเด็กพิการแต่ละประเภทของพิการแล้ว สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน) เสียค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ 18,929 บาท และบกพร่องทางการเห็น (ตาบอด) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำสุด คือ 4,744 บาท

2. โรงเรียนที่เปิดสอนเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งขณะที่ทำการศึกษามีแต่โรงเรียนรัฐบาลเท่านั้น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนเป็นเงิน 11,850 บาท ในจำนวนนี้เป็นเงินที่จ่ายให้กับโรงเรียน/สถาบัน สูงกว่ารายจ่ายประเภทอื่นคิดเป็นร้อยละ 55.13 รองลงมา คือ ค่าพาหนะ ร้อยละ 17.55

สรุปได้จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาพิเศษของเด็กพิการแต่ละประเภท พบว่าค่าใช้จ่ายต่อหัวของเด็กพิการสูงกว่าเด็กปกติถึง 8 เท่า

2.2.4 อธิมา อธิวิธรรณ (2542) การวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ สรุปประเด็นปัญหาของเด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนดังนี้

1. ปัญหาด้านการเรียน พบว่ามีปัญหามากเกี่ยวกับการไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน มีช่วงความสนใจสั้นมาก และจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้
2. ปัญหาทางด้านสังคม พบว่า มีปัญหามากเกี่ยวกับการไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ คือรับ เหาแต่ใจตนเองและไม่เชื่อฟังครู
3. ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง มีปัญหามากเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของตนเอง การรับประทานอาหารและการทำความสะอาดง่าย ๆ การแปรงฟันและการทำตามคำสั่ง

4. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ มีปัญหามากเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มักจะพูดสอแตรก ส่งเสียงดัง เผลอ และเกียจคร้าน ก้าวร้าว ขอบรังแกเพื่อน และอยู่ไม่สุข
5. ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีปัญหามากเกี่ยวกับครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนที่ไม่ได้สอน เด็กปัญญาอ่อนไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน ผู้ปกครองไม่ยอมรับในระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป

สำหรับความต้องการของครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นปกติ พบว่าครูมีความต้องการมากที่สุด คือ สื่อการเรียนการสอน และหลักสูตรเนื้อหาที่ปรับปรุงสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

2.2.5 Center (1989) (อ้างใน Special Education Center Macquarie University, 1989) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะคติของอาจารย์ใหญ่และครูต่อการเรียนร่วมของเด็กพิการ โดยทำการศึกษาทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครู ในโรงเรียนประถมและเด็กเล็กทั้งโรงเรียนของรัฐบาลและเอกชน ในรัฐ New South Wales ประเทศออสเตรเลีย จากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ใหญ่ 1,503 คน และครูสอนชั้นเด็กเล็กและชั้นประถม 2,219 คน พบว่าอาจารย์ใหญ่ร้อยละ 83 และครูร้อยละ 77.6 เห็นด้วยกับหลักการเรียนร่วม (Mainstreaming) ของเด็กพิการกับเด็กปกติ แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องเน้นในการจัดบริการความช่วยเหลือเด็กพิการให้เพียงพอ ถ้าโรงเรียนมีนโยบายเน้นในความสำเร็จของการเรียนร่วม ครูที่สอนมีความสนใจในเรื่องการขาดคุณสมบัติพิเศษในการสอนเด็กพิการ โรงเรียนขาดห้องสอนเสริมวิชาการที่เหมาะสม และการจำกัดเด็กพิการในชั้นปกติ และอาจารย์ใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นในการจัดบริการช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้นปกติให้พร้อมด้วย

สำหรับทัศนคติต่อเด็กพิการแต่ละประเภทนั้นทั้งอาจารย์ใหญ่และครูที่สอนมีทัศนคติต่อเด็กพิการในทางบวกน้อยมาก อาจารย์ใหญ่ยอมรับเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย (IQ. 50 - 70) และมีทัศนคติในทางลบอย่างมากต่อเด็กปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (IQ. 35 - 49) ต่อการเรียนร่วม เนื่องจากเห็นว่าเพิ่มภาระในชั้นเรียนมากขึ้น และครูในโรงเรียนแคทอลิกจะยอมรับเด็กพิการเรียนร่วมมากกว่าครูในโรงเรียนรัฐบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 ทำการศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนทั้งของรัฐบาลและเอกชนดังนี้

3.1.1 โรงเรียนการศึกษาพิเศษที่จัดเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน ได้แก่

- (1) โรงเรียนราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
- (2) โรงเรียนปัญญาวิศิษฏ์ สังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

3.1.2 โรงเรียนที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมหรือเรียนรวมในชั้นปกติ ซึ่งได้แก่

- (1) โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.กท.) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 23 โรงเรียน
- (2) โรงเรียนที่สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์
- (3) โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 52 โรงเรียน
- (4) โรงเรียนเอกชน 5 โรงเรียน

3.1.3 สถาบันและศูนย์ฝึกอบรมเด็กปัญญาอ่อน 6 แห่ง ได้แก่

- (1) สถาบันแสงสว่าง สังกัดมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง
- (2) ศูนย์ฝึกปัญญาอ่อนประกาศาปัญญา สังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ
- (3) ศูนย์ฝึกและเตรียมความพร้อมเด็กปัญญาอ่อนคลองเตย สังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ
- (4) ศูนย์ฝึกและเตรียมความพร้อมเด็กปัญญาอ่อนบางเขน สังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ
- (5) ศูนย์ฝึกบุคคลปัญญาอ่อนศูนย์ 1 (อ่อนนุช) สังกัดสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย
- (6) ศูนย์ฝึกบุคคลปัญญาอ่อนศูนย์ 2 (ประเคียบัว) สังกัดสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ประชากรที่ทำการศึกษ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนและสถาบันต่างๆ ที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานครทั้งของรัฐบาลและเอกชน 12 แห่ง

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ทำการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ 12 แห่ง จำนวน 157 คน ดังนี้

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สป.กทม) กระทรวงศึกษาธิการ 3 โรงเรียน
 - โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค = 15 คน
 - โรงเรียนบางบัว = 8 คน
 - โรงเรียนพญาไท = 13 คน
2. โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 1 โรงเรียน
 - โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ = 16 คน
3. โรงเรียนในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2 โรงเรียน
 - โรงเรียนวัดทัศนารุณสุนทรภิคาราม = 4 คน
 - โรงเรียนบ้านบางกะปิ = 7 คน
4. โรงเรียนในสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 1 โรงเรียน
 - โรงเรียนราชานุกูล = 22 คน
5. โรงเรียนเอกชน 2 โรงเรียน
 - โรงเรียนปัญญาวุฒิกร สังกัดมูลนิธิช่วยเหลือคนปัญญาอ่อนฯ = 22 คน
 - โรงเรียนมีนประสาธ = 20 คน
6. ศูนย์และสถาบันขององค์กรเอกชน 4 แห่ง
 - ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประกาศาญญา สังกัดมูลนิธิช่วยเหลือคนปัญญาอ่อนฯ = 3 คน
 - ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน (อ่อนนุช) สังกัดสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย = 2 คน
 - ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน (ประคิพัทธ์) สังกัดสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย = 2 คน
 - สถาบันแสงสว่าง สังกัดมูลนิธิสถาบันแสงสว่าง = 23 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด ดังนี้

3.3.1 เอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปัญญาอ่อน จากหน่วยงาน โรงเรียน สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการสอบถามและสนทนากับบุคลากรของโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ

3.3.2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนและสถาบัน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับเพศ การศึกษา ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษ สถานที่ทำงาน และการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นจำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด โดยใช้ระดับความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก = 4 เห็นด้วยปานกลาง = 3 เห็นด้วยน้อย = 2 และไม่เห็นด้วย = 1

ตอนที่ 3 เป็นปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด ซึ่งให้ผู้ตอบเติมได้ตามความคิดเห็นของตนเอง มี 2 ข้อ

3.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน

3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย

การสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ชุดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

1. รวบรวมเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนจากหน่วยงาน โรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ โดยการไปติดต่อสถานที่ต่าง ๆ เพื่อขอข้อมูลด้วยตนเอง ตลอดจนการสอบถามและบันทึกข้อมูลต่าง ๆ

2. ทำการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่ได้มา จัดแยกและรวบรวมข้อมูลตามหัวข้อที่กำหนดไว้ เช่น โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และ โรงเรียนเรียนร่วม เป็นต้น

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษา

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนรูปแบบต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดขอบเขตของแบบสอบถามและร่างแบบสอบถามในหัวข้อที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิด ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (ดังรายละเอียดในข้อ 3.3.2)
3. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
4. จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามไปแจกให้ครู อาจารย์ ตามโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้และเก็บรวบรวม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ทำการศึกษาวิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ในการคำนวณหาค่าดังนี้

1. แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Means - \bar{X})
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - S.D.)

สำหรับคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในส่วนที่ 2 ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะแบ่งตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน โดยการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการบรรยายประกอบตารางดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนใน กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน

ส่วนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนใน กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. สภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร

1.1 สภาพภูมิศาสตร์ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 1,568.737 ตารางกิโลเมตร มีประชากรจำนวน 5,680,380 คน แบ่งการปกครองออกเป็น 50 เขต โดยมีผู้ว่าราชการเขตมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานแต่ละเขต ภายใต้การปกครองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชากรในกรุงเทพมหานครและอยู่ในวาระ 4 ปี เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นที่สุด และเป็นที่ตั้งของหน่วยงานและสถานบริการต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งเป็นที่ตั้งของกระทรวง ทบวง กรม สำนักงาน และสถานที่สำคัญต่าง ๆ ของประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการศึกษา ธุรกิจ และการค้าต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้มีประชากรมาจากจังหวัดต่าง ๆ เข้ามาอยู่เพื่อประกอบอาชีพจำนวนมาก ทำให้สภาพแวดล้อมแออัด และทำให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม

1.2 สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาในกรุงเทพมหานคร

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในกรุงเทพมหานครมีดังนี้

1.2.1 สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานครกระจายอยู่ในเขตต่าง ๆ 50 เขต จำนวน 431 โรงเรียน ซึ่งเปิดในระดับก่อนประถม และประถมศึกษา ซึ่งปัจจุบันเปิดขยายโอกาสไปถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาแล้วหลายโรงเรียน

1.2.2 สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัด 38 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการสงวนไว้เพื่อการทดลองทางด้านวิชาการ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร 24 เขต ได้แก่

1. กลุ่มโรงเรียนทวารวดี ได้แก่ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนโสมมิตรสโมสร โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนวัดโบสถ์ โรงเรียนวัดโสมนัส โรงเรียนวัดอมรินทราราม และโรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก
2. กลุ่มโรงเรียนอโยธยา ได้แก่ โรงเรียนบางบัว โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม โรงเรียนทิบุตอุปถัมภ์ โรงเรียนวัดอุทัยธาราม โรงเรียนอนุบาลทิบุตเวศม์ โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75
3. กลุ่มโรงเรียนสุโขทัย ได้แก่ โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนประดอมทวีธาภิเศก โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทร์ โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม โรงเรียนวัดประดุมวงศาเวศ โรงเรียนวัดเวตวันธรรมมาวาส และโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
4. กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ได้แก่ โรงเรียนประดอมบางแค โรงเรียนวัดเจ้ามุด โรงเรียนวัดช่างเหล็ก โรงเรียนวัดหน้า โรงเรียนวัดนาคปรก โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง และโรงเรียนวัดสังข์กระจาย
5. กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ได้แก่ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โรงเรียนคาราคาม โรงเรียนบ้านหนองบอน โรงเรียนประดอมนนทบุรี โรงเรียนสายน้ำทิพย์ โรงเรียนวัดค่าน และโรงเรียนวัดมหาบุศย์

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีภารกิจในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (ชั้นอนุบาล) และระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษา 2523 ให้ความรู้ทักษะ คุณลักษณะ และความสามารถบรรทัดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และสนับสนุนให้เด็กทุกคนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนในสังกัดทั้ง 38 โรงเรียน จัดสอนในระดับชั้นต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2544 ดังนี้

1. ชั้นอนุบาล 3 ขวบ	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน	13 โรงเรียน
2. ชั้นอนุบาล 1-2 (4-5 ขวบ)	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน	23 โรงเรียน
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน	2 โรงเรียน

ในจำนวนโรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนที่ปฏิรูปการศึกษา 24 โรงเรียน และจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ ทั้ง 38 โรงเรียน

มีจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2544 จำนวนทั้งสิ้น 45,296 คน

- นักเรียนชาย จำนวน 24,338 คน

- นักเรียนหญิง จำนวน 20,958 คน

มีจำนวนห้องเรียนจำนวน 1,276 ห้องเรียน

- ระดับก่อนประถม จำนวน 233 ห้องเรียน

- ระดับประถมศึกษา จำนวน 1,043 ห้องเรียน

มีจำนวนบุคลากรดังนี้

- ครู (ตามอัตราค่าจ้าง) 1,801 คน

- ครู (ปฏิบัติงานในโรงเรียน) 1,795 คน

- ลูกจ้าง 222 คน

สำหรับในปีการศึกษา 2543 มีเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6,465 คน ไปเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา 6,446 คน และไปประกอบอาชีพ 19 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 1-4)

1.2.3 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และรับผิดชอบในส่วนของจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เด็กพิการทางการมองเห็น ทางการได้ยิน ทางร่างกายแขนขา ทางปัญญา และการเรียนรู้ และทางจิตใจและพฤติกรรม โดยจัดเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ก่อนเข้าเรียน และจัดเป็นโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันมีโรงเรียนการศึกษาพิเศษทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 42 โรงเรียน และมีศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 ศูนย์ และกำลังดำเนินการก่อสร้างอีก 8 ศูนย์ในจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งหมดเป็น 13 ศูนย์

สำหรับในกรุงเทพมหานครนั้นมีศูนย์การศึกษาพิเศษเพียง 1 ศูนย์ อยู่ในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน) เลอมีแต่ชั้นพิเศษและเรียนร่วมที่โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ แต่มีโรงเรียนโตดศึกษาสำหรับเด็กพิการทางการได้ยิน (หูหนวก) มีแค่ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเศรษฐเสถียร และโรงเรียนโตดศึกษาทุ่งมหาเมฆ และโรงเรียนสอน คนตาบอดกรุงเทพฯ และโรงเรียนศรีสังวาลย์ ซึ่งสอนเด็กพิการทางร่างกายตั้งอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี ซึ่งทั้ง 2 โรงเรียนเป็นโรงเรียนของมูลนิธิแต่ได้รับการสนับสนุนทางด้านบุคลากรหรือครู และทางด้านวิชาการจากกองการศึกษาเพื่อคนพิการ

1.2.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับควบคุมการจัดการศึกษาของเอกชนทั่วประเทศ และให้การสนับสนุนแก่ครูสำหรับในกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนและสถาบันที่จัดการศึกษาโดยเอกชนและองค์กรเอกชนในระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 819 โรงเรียน

2. สภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

2.1 การจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน (ปีการศึกษา 2544)

ชื่อโรงเรียน	สังกัด	จำนวนเด็ก ปัญญาอ่อน	จำนวนครู	หมายเหตุ
1. โรงเรียนราชานุกูล	โรงพยาบาลราชานุกูล กรม สุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข	195	27	ภาครัฐ
2. โรงเรียนปัญญา วุฒิกิจ	มูลนิธิช่วยเหลือคนปัญญาอ่อน แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	184	40	ภาคเอกชน กองการศึกษาเพื่อ คนพิการ กรมสามัญ ศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการให้การ สนับสนุนครูไปช่วย สอน
รวม		379	67	

จากตารางที่ 1 สรุปผลได้ว่าการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานครมีเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น ซึ่งรับเด็กปัญญาอ่อนได้จำนวน 379 คน โรงเรียนราชานุกูล ซึ่งเป็นของรัฐบาลรับได้ 195 คน (ร้อยละ 51.5) และโรงเรียนปัญญาวุฒิกิจ ซึ่งเป็นของมูลนิธิช่วยเหลือคนปัญญาอ่อนฯ และเป็นองค์กรเอกชนรับได้ 184 คน (ร้อยละ 48.5) และจำนวนครูของโรงเรียนราชานุกูลมี 27 คน (ร้อยละ 40.3) และโรงเรียนปัญญาวุฒิกิจมี 40 คน (ร้อยละ 59.7) ซึ่งโรงเรียนของเอกชนมีจำนวนครูมากกว่าโรงเรียนของรัฐบาล

2.2 การจัดการศึกษาในรูปแบบสถาบันหรือศูนย์ฝึกพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน

ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อสถาบันหรือศูนย์ฝึกพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน

ชื่อสถาบัน/ศูนย์	สังกัด	จำนวนเด็ก ปัญญาอ่อน	จำนวนครู /ผู้ฝึก	หมายเหตุ
1. โรงทอवालราชานุกูล	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข			ภาครัฐ
1.1 กลุ่มงานการทอवाल	" "	197	45 (ทอवाल)	ทอवालเป็นผู้ฝึกและเตรียมความพร้อมเพื่อส่งต่อไปเรียนร่วมและดำรงชีวิตในครอบครัว (เด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรง)
1.2 กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ	" "	42	12	นักอาชีวบำบัดและเจ้าหน้าที่อาชีวบำบัดเป็นผู้ฝึกการทำงานด้านต่าง ๆ เช่น ศิลปะ เกษตร ฯลฯ
1.3 ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กราชานุกูล (ม่วงแก)	" "	10	3 (ทอवाल)	ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและฝึกทักษะการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียน
1.4 ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กราชานุกูล (คลองกุ่ม)	" "	7	3 (ทอवाल)	ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและฝึกทักษะการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียน
2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง	กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	11	5	เตรียมความพร้อมก่อนส่งไปเข้าชั้นเรียนร่วมและชั้นเรียนพิเศษ

ชื่อสถาบัน/ศูนย์	สังกัด	จำนวนเด็ก ปัญญาอ่อน	จำนวนครู /ผู้ฝึก	หมายเหตุ
3. สถาบันแสงสว่าง	มูลนิธิสถาบัน แสงสว่าง	210	65 (เป็นผู้ บริหาร 5 คน)	ภาคเอกชน
4. ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน ประกาศการปัญญา	มูลนิธิช่วยคนปัญญา อ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	83	25	ภาคเอกชน
5. ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน เขตคลองเตย	มูลนิธิช่วยคนปัญญา อ่อนฯ	45	8	ภาคเอกชน ฝึกทักษะเตรียมความ พร้อมเพื่อส่งเข้าชั้นเรียน
6. ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน เขตบางเขน	มูลนิธิช่วยคนปัญญา อ่อนฯ	70	9	ภาคเอกชน ฝึกทักษะเตรียมความ พร้อมเพื่อส่งเข้าชั้นเรียน
7. ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน (ศูนย์อ่อนนุช และศูนย์ ประติพัทธ์)	สมาคมเพื่อบุคคล ปัญญาอ่อนแห่ง ประเทศไทย	25	4	ภาคเอกชน ฝึกทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ในครอบครัวและชุมชน
รวม		700	179	

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาในรูปแบบของสถาบันหรือศูนย์ฝึกพิเศษเฉพาะ
เด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 7 แห่ง สังกัดหน่วยงานรัฐบาล 2 แห่ง คือ ศูนย์ของ
โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 4 แห่ง รับเด็กปัญญาอ่อนได้จำนวน 256 คน
(ร้อยละ 36.6) และศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง 1 แห่ง รับเด็กปัญญาอ่อนได้ 11 คน (ร้อยละ 1.6)

สำหรับภาคเอกชนซึ่งสังกัดมูลนิธิและสมาคมมี 5 แห่ง คือ มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ
3 แห่ง รับเด็กปัญญาอ่อนได้ 198 คน (ร้อยละ 28.2) มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง รับได้จำนวน 210 คน (ร้อยละ
30.0) และสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยรับได้จำนวน 25 คน (ร้อยละ 3.6)

สรุปผลได้ว่าภาครัฐรับเด็กปัญญาอ่อนได้ 267 คน (ร้อยละ 38.1) และภาคเอกชนรับได้
433 คน (ร้อยละ 61.9)

2.3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

ตารางที่ 3 แสดงโรงเรียนปกติที่จัดสอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษ

โรงเรียน	สังกัด	จำนวนเด็ก ปัญญาอ่อน	จำนวนครู	หมายเหตุ
โรงเรียนพิบูล ประชาสรรค์	กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	263	50	ภาครัฐบาล

จากข้อมูลพบว่าสภาพปัจจุบันในกรุงเทพมหานครมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษ สำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะในโรงเรียนปกตินั้นมีเพียง 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเด็กปัญญาอ่อนเรียนในชั้นเรียนพิเศษ จำนวน 263 คน และมีครู 50 คน

2.4 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีหน่วยงาน
ที่จัดในรูปแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติดังนี้

2.4.1 สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 แสดงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครที่จัดการสอนเด็กปัญญาอ่อน
ในรูปแบบการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

กลุ่มเขต/โรงเรียน	เขต	จำนวนเด็กบกพร่อง ทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน)	หมายเหตุ
กลุ่มวังหลวง			
1. โรงเรียนวัดบางโพโสมาวาส	บางซื่อ	5	
2. โรงเรียนสุโขทัย	คูสิต	21	
3. โรงเรียนวัดทัศนารุณสุนทรภิคาราม	ราชเทวี	33	
4. โรงเรียนวัดราชบพิศ	พระนคร	24	
5. โรงเรียนวัดบรมนิวาส	ปทุมวัน	21	
6. โรงเรียนวัดสิตาราม	ป้อมปราบ ศัตรูพ่าย	-	
	รวม	104	
กลุ่มบูรพา			
7. โรงเรียนประชาอุทิศ	ดอนเมือง	6	
8. โรงเรียนเคหะท่าทราย	หลักสี่	17	
9. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	สาขใหม่	70	
10. โรงเรียนไทยนิคมสงเคราะห์	บางเขน	3	
11. โรงเรียนเสนานิคม	จตุจักร	8	
12. โรงเรียนวัดลาดพร้าว	ลาดพร้าว	56	
13. โรงเรียนคลองกุ่ม	บึงกุ่ม	10	
14. โรงเรียนบ้านบางกะปิ	บางกะปิ	25	
15. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง	บางกะปิ	3	
16. โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก	วังทองหลาง	8	
	รวม	206	

กลุ่มเขต/โรงเรียน	เขต	จำนวนเด็กบกพร่อง ทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน)	หมายเหตุ
กลุ่มศรีนครินทร์			
17. โรงเรียนมีนบุรี	มีนบุรี	5	
18. โรงเรียนบางชัน	คลองสามวา	10	
19. โรงเรียนวัดหนองจอก	หนองจอก	12	
20. โรงเรียนนาคณาษฎ์ปทุม	สวนหลวง	22	
21. โรงเรียนคันทนาชาว	คันทนาชาว	-	
22. โรงเรียนสุหรัทักขังคลองบน	สะพานสูง	4	
23. โรงเรียนงามมานะ	ประเวศ	12	
24. โรงเรียนแสงหิรัญวิทยา	ลาดกระบัง	8	
	รวม	73	
กลุ่มเจ้าพระยา			
25. โรงเรียนสามเสนนอก	ดินแดง	104	
26. โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ	ห้วยขวาง	16	
27. โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ	คลองเตย	22	
28. โรงเรียนรุ่งเรืองอุทุมภ์	บางนา	10	
29. โรงเรียนวัดคอน	สาทร	16	
30. โรงเรียนวัดช่องนนทรี	ยานนาวา	5	
31. โรงเรียนบางจาก	พระโขนง	2	
32. โรงเรียนวัดราชสิงขร	บางคอแหลม	7	
33. โรงเรียนแจ่มจันทร์	วัฒนา	8	
	รวม	190	
กลุ่มกรุงธนใต้			
34. โรงเรียนวัดเตา	บางขุนเทียน	5	
35. โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา	บางขุนเทียน	3	
36. โรงเรียนวัดบางบอน	บางบอน	4	
37. โรงเรียนวัดไท	จอมทอง	15	
38. โรงเรียนวัดบางปะกอก	ราษฎร์บูรณะ	4	
39. โรงเรียนวัดทุ่งครุ	ทุ่งครุ	8	

กลุ่มเขต/โรงเรียน	เขต	จำนวนเด็กบกพร่อง ทางสติปัญญา (ปัญญาอ่อน)	หมายเหตุ
40. โรงเรียนวัดเศวตฉัตร	คลองสาน	6	
41. โรงเรียนเพชรเกษม	บางมด	11	
42. โรงเรียนวัดกระจับปี่	ธนบุรี	5	
	รวม	61	
กลุ่มกรุงธนเหนือ			
43. โรงเรียนวัดนิมมานรดี	ภาษีเจริญ	34	
44. โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม	ภาษีเจริญ	11	
45. โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา	ตลิ่งชัน	9	
46. โรงเรียนวัดสุวรรณาราม	บางกอกน้อย	7	
47. โรงเรียนวัดท่าพระ	บางกอกใหญ่	3	
48. โรงเรียนวัดรวก	บางพลัด	9	
49. โรงเรียนคลองทวีวัฒนา	ทวีวัฒนา	-	
50. โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล	หนองแขม	9	
	รวม	82	

จากตารางที่ 4 พบว่าสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนในเขตต่าง ๆ ใน 6 กลุ่มเขต (ดังรายชื่อกลุ่มเขตและโรงเรียนในตาราง) รวมเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติทั้งสิ้น 716 คน โดยแบ่งตามกลุ่มเขตเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ คือ กลุ่มบูรพาภิรมย์จำนวน 206 คน (ร้อยละ 28.8) กลุ่มเจ้าพระยา มีจำนวน 190 คน (ร้อยละ 26.5) กลุ่มวังหลวง จำนวน 104 คน (ร้อยละ 14.5) กลุ่มกรุงธนเหนือ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 11.5) กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 73 คน (ร้อยละ 10.2) และกลุ่มกรุงธนใต้ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 8.5)

2.4.2 สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สปอ. กทม.)

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 5 แสดงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สปอ.กทม.) ที่จัดการ
สอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

กลุ่ม/เขต	ชื่อโรงเรียน	จำนวนเด็กบกพร่องทาง สติปัญญา (ปัญญาอ่อน)	หมายเหตุ
สปอ. ทวารวดี	1. โรงเรียนพญาไท	66	
	2. โรงเรียนโสมกอสโมสร	4	
	3. โรงเรียนราชวินิต	1	
	4. โรงเรียนวัดโสมนัส	5	
	5. โรงเรียนวัดโสมนัส	27	
	6. โรงเรียนวัดอมรินทราราม	3	
	รวม สปอ. ทวารวดี		106
สปอ. อโศก	1. โรงเรียนบางบัว	53	
	2. โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์	1	
	3. โรงเรียนวัดอุทัยธาราม	27	
	4. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์	4	
	รวม สปอ. อโศก		85
สปอ. สุโขทัย	1. โรงเรียนวัดชนะสงคราม	12	
	2. โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม	2	
	3. โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास	32	
	รวม สปอ. สุโขทัย		46
สปอ. กรุงธน	1. โรงเรียนราชวินิตประถม บางแค	62	
	2. โรงเรียนวัดหนัง	51	
	3. โรงเรียนวัดนาคปรก	2	
	4. โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม	15	
	รวม สปอ. กรุงธน		130

กลุ่ม/เขต	ชื่อโรงเรียน	จำนวนเด็กบกพร่องทาง สติปัญญา (ปัญญาอ่อน)	หมายเหตุ
สพอ. รัตนโกสินทร์	1. โรงเรียนคารามคาม	23	
	2. โรงเรียนบ้านหนองบอน	4	
	3. โรงเรียนประดมนนทรี	33	
	4. โรงเรียนวัดมหาพฤกษ์	34	
	รวม สพอ. รัตนโกสินทร์	94	
	รวม สปจ. กรุงเทพมหานคร	461	

จากตารางที่ 5 พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สปจ.กทม.) กระทรวงศึกษาธิการที่จัดสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไป ในปีการศึกษา 2544 มีจำนวน 21 โรงเรียน รวมจำนวนที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนรวมทั้งสิ้น 461 คน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนใน 5 กลุ่มเขต ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน สปอ.กรุงธน รับเด็กปัญญาอ่อนได้มากที่สุด คือ 130 คน (ร้อยละ 28.2) รองลงมาคือ กลุ่มโรงเรียน สปอ. ทวาราวดี รับได้ 106 คน (ร้อยละ 23.0) ลำดับที่ 3 คือ กลุ่มโรงเรียน สปอ. รัตนโกสินทร์ รับได้ 94 คน (ร้อยละ 20.4) ลำดับที่ 4 คือ กลุ่มโรงเรียน สปอ. อโชนา รับได้ 85 คน (ร้อยละ 18.4) และลำดับที่ 5 คือ กลุ่มโรงเรียน สปอ. สุโขทัย รับได้ 46 คน (ร้อยละ 10.0)

2.4.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ควบคุม กำกับโรงเรียนที่จัดโดยเอกชนทั่วประเทศ สำหรับในกรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 819 โรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษาหลายโรงเรียนที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่ยังไม่มีการรวบรวมจำนวนที่แน่นอน เพียงแต่รับทราบว่ามีการรับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมในบางโรงเรียน 1 - 5 คน จึงแสดงจำนวนเฉพาะ โรงเรียนที่มีข้อมูลที่แจ้งจำนวนที่แน่นอนเท่านั้น

ตารางที่ 6 แสดงโรงเรียนของเอกชนระดับอนุบาลและประถมศึกษาที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับ เด็กปกติ

ชื่อโรงเรียน	จำนวนเด็กปัญญาอ่อน ที่เรียนร่วม	หมายเหตุ
1. โรงเรียนมินประสาธ	145	รวมทั้งเด็กปัญญาอ่อน เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และมีปัญหาพฤติกรรม
2. โรงเรียนคาราทร	28	
3. โรงเรียนอนุบาลบริบูรณ์ศิลป์	6	
4. โรงเรียนบ้านรัก	5	
5. โรงเรียนภัศตราอนุบาล	4	
ฯลฯ		
รวม	188	

จากตารางที่ 6 แสดงตัวอย่างของโรงเรียนเอกชนที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับเด็ก ปกติ ที่ทางโรงเรียนแจ้งข้อมูลให้ทราบแต่มีอีกหลายโรงเรียนที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โรงเรียนละ 1 คนบ้าง 2 คนบ้าง แต่ทางโรงเรียนจะไม่ให้ข้อมูล เท่าที่ได้รับข้อมูลจากตัวอย่างที่แสดงไว้ รวมจำนวนเด็กปัญญาอ่อนที่ทดลองให้เรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับอนุบาลและประถมศึกษา 188 คน และกะจำนวนเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครประมาณ 300 คน

ส่วนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ปัญญาอ่อนของครูจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครูผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ครูจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ชาย	24	15.3	
หญิง	133	84.7	
รวม	157	100.0	

จากตารางที่ 7 พบว่าจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 24 คน (ร้อยละ 15.3) และเป็นเพศหญิง 133 คน (ร้อยละ 84.7) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการจัดการศึกษาต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

1.2 ครูจำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
อนุปริญญา	8	5.1	
ปริญญาตรีทางการศึกษา	133	84.7	
ปริญญาโททางการศึกษา	13	8.3	
อื่น ๆ (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ)	3	1.9	
รวม	157	100.0	

จากตารางที่ 8 พบว่าครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 133 คน (ร้อยละ 84.7) รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 13 คน (ร้อยละ 8.3) ลำดับที่ 3 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวน 8 คน (ร้อยละ 5.1) และลำดับสุดท้ายจบอื่น ๆ (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.9)

1.3 ครูอำนเกตามความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษ

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของครูในด้านมีความรู้ทางการศึกษาพิเศษ

ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ศึกษาวิชาเอกการศึกษาพิเศษ	35	22.3	
วุฒิบัตรอบรมครูการศึกษาพิเศษ	79	50.3	
ไม่ได้รับการศึกษาและอบรม	43	27.4	
รวม	157	100.0	

จากตารางที่ 9 พบว่าครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการเรียนการสอนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมหลักสูตรครูการศึกษาพิเศษจำนวน 79 คน (ร้อยละ 50.3) ซึ่งเท่ากับจำนวนครึ่งหนึ่งของจำนวนครูทั้งหมด รองลงมาได้รับการศึกษาวิชาเอกการศึกษาพิเศษจำนวน 35 คน (ร้อยละ 22.3) และไม่ได้รับการศึกษาและอบรมหลักสูตรครูการศึกษาพิเศษเลยจำนวน 43 คน (ร้อยละ 27.4)

1.4 ครูอำนวยการตามโรงเรียน/สถาบันที่ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของครูตาม โรงเรียน/สถาบันที่ปฏิบัติงาน

โรงเรียน/สถาบัน	จำนวนครู	ร้อยละ	หมายเหตุ
โรงเรียนรัฐบาล			
1. โรงเรียนราชวินิตประดอมบางแค	15	9.6	
2. โรงเรียนบางบัว	8	5.1	
3. โรงเรียนทพญาไท	13	8.3	
4. โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์	16	10.2	
5. โรงเรียนวัดทัศนารุณสุนทรภิคาราม	4	2.5	
6. โรงเรียนบ้านบางกะปิ	7	4.5	
7. โรงเรียนราชานุกูล	22	14.0	รวม 85 คน (ร้อยละ 54.2)
โรงเรียนและสถาบันเอกชน			
1. โรงเรียนปัญญาวิจิตร	22	14.0	
2. โรงเรียนมินประสาธ	20	12.7	
3. ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประเภทการปัญญา	3	2.0	
4. ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อน (ศูนย์อ่อนนุชและศูนย์ ประคิพัทธ์)	4	2.5	
5. สถาบันแสงสว่าง	23	14.6	รวม 72 คน (ร้อยละ 45.8)
รวม	157	100.0	

จากตารางที่ 10 พบว่าจำนวนครูมากที่สุดเป็นครูจากสถาบันแสงสว่าง 23 คน (ร้อยละ 14.6) รองลงมาเป็นครูจากโรงเรียนราชานุกูล และโรงเรียนปัญญาวิจิตร มีจำนวนเท่ากัน 22 คน (ร้อยละ 14.0) ลำดับที่ 3 เป็นครูจากโรงเรียนมินประสาธ 20 คน (ร้อยละ 12.7) ลำดับที่ 4 เป็นครูจากโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ 16 คน (ร้อยละ 10.2) และลำดับที่ 5 เป็นครูจากโรงเรียนราชวินิตประดอมบางแค 15 คน (ร้อยละ 9.6) และจำนวนน้อยที่สุดจากศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประเภทการปัญญา 3 คน (ร้อยละ 2.0)

สรุปเป็นครูจากโรงเรียนรัฐบาล 85 คน (ร้อยละ 54.2) และเป็นครูจากองค์กรเอกชน 72 คน (ร้อยละ 45.8)

1.5 ครูจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามหน่วยงานที่สังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	จำนวนครู	ร้อยละ	หมายเหตุ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพ.กทม.) กระทรวงศึกษาธิการ	36	23.0	
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	16	10.2	
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	11	7.0	
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข	22	14.0	
- มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรม ราชูปถัมภ์	25	16.0	
- มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง	23	14.6	
- สมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย	4	2.5	
- องค์กรเอกชน	20	12.7	
รวม	157	100.0	

จากตารางที่ 11 จำนวนครูมากที่สุด 36 คน (ร้อยละ 23.0) เป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพ.ช.) – สพ.กทม. กระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาเป็นครูสังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย จำนวน 25 คน (ร้อยละ 16.0) ลำดับที่ 3 เป็นครูสังกัดมูลนิธิสถาบันแสงสว่างจำนวน 23 คน (ร้อยละ 14.6) ลำดับที่ 5 เป็นครูสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 22 คน (ร้อยละ 14.0) ลำดับต่อไปเป็นครูสังกัดองค์กรเอกชน (โรงเรียนเอกชน) 20 คน (ร้อยละ 12.7) สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 16 คน (ร้อยละ 10.2) และสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 11 คน (ร้อยละ 7.0) และจำนวนน้อยที่สุด สังกัดสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย 4 คน (ร้อยละ 2.5)

1.6 หน้าที่การปฏิบัติงานของครูในปัจจุบัน

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของครูตามหน้าที่การปฏิบัติงาน

หน้าที่การปฏิบัติงาน	จำนวนครู	ร้อยละ	หมายเหตุ
ผู้สอน	147	93.6	
ผู้บริหาร	7	4.5	
ผู้สนับสนุน	1	0.6	
หน้าที่อื่น ๆ	2	1.3	
รวม	157	100.0	

จากตารางที่ 12 แสดงจำนวนครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนเด็กปัญญาอ่อนทั้งในโรงเรียนพิเศษ เฉพาะเด็กปัญญาอ่อนในสถาบันและศูนย์ต่าง ๆ และเรียนร่วมในโรงเรียนปกติมีจำนวนมากที่สุด คือ 147 คน (ร้อยละ 93.6) รองลงมาปฏิบัติหน้าที่บริหารมีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 4.5) ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุน 1 คน (ร้อยละ 0.6) และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ 2 คน (ร้อยละ 1.3)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การแสดงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

ลำดับที่	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปัญญาอ่อน	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D
1.	โดยภาพรวมแล้วหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการดีขึ้น และเด็กปัญญาอ่อนได้มีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้น	3.51	.65
2.	โรงเรียนของท่านมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนได้อย่างมาก (พิจารณาบุคลากร งบประมาณ และวัสดุสื่อการสอน)	3.35	.72
3.	เด็กปัญญาอ่อนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน	3.83	.44
4.	เด็กปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ควรเรียนในโรงเรียนพิเศษหรือชั้นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โดยเฉพาะ	3.43	.94
5.	การจัดเด็กปัญญาอ่อนไปเรียนในโรงเรียนปกติควรจัดในรูปแบบ		
	5.1 จัดเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเดียวกันตลอดเวลา	2.75	1.10
	5.2 จัดห้องสอนเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะในโรงเรียนปกติโดยให้เด็กปัญญาอ่อนได้ร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ของโรงเรียนกับเด็กปกติ	3.53	.64

ลำดับที่	ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปัญญาอ่อน	ระดับความคิดเห็น	
		\bar{X}	S.D
6.	ครูผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถในการสอนเด็กปัญญาอ่อน	3.39	.70
7.	เด็กปัญญาอ่อนมักจะมีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ และอื่น ๆ ร่วมด้วย ครูจึงควร ได้รับการช่วยเหลือจากวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ช่วยแก้ไข เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ฯลฯ	3.76	.59
8.	ท่านคิดว่าหลักสูตรสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในปัจจุบันเหมาะสม และสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กปัญญาอ่อนดีแล้ว	2.82	.80
9.	จุดมุ่งหมายในการสอนเด็กปัญญาอ่อน คือ เมื่อเด็กจบไปจาก โรงเรียนในระดับประถมแล้ว เด็กสามารถนำความรู้และทักษะ ต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่เป็นภาระต่อผู้ปกครอง และสังคมมาก	3.66	.59
10.	เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นระดับประถมศึกษาแล้วควร ได้รับการ ฝึกอาชีพที่เป็นงานง่าย ๆ และเหมาะสมกับระดับความสามารถ ของเด็กปัญญาอ่อนแต่ละคน	3.79	.45
11.	เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นระดับประถมศึกษา แล้วควร ให้เด็ก ปัญญาอ่อนเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไปเหมือนเด็ก ปกติ	2.57	.96
12.	ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลงานสอนเด็ก ปัญญาอ่อนในโรงเรียนของท่าน	3.46	.58

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางและมาก ระดับความคิดเห็นน้อยและไม่เห็นด้วยไม่มี และเมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของการศึกษาครั้งนี้ได้ผลดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยอย่างมากต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบต่าง ๆ เพราะเห็นว่าการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปัญญาอ่อนอย่างมาก ซึ่งสามารถสรุปผลระดับความคิดเห็นด้วยอย่างมากเรียงตามลำดับข้อดังนี้

1.1 เด็กปัญญาอ่อนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน ($\bar{X} = 3.83$)

1.2 เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นระดับประถมศึกษาแล้วควรได้รับการฝึกอาชีพที่เป็นงานง่าย ๆ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กปัญญาอ่อนแต่ละคน ($\bar{X} = 3.79$)

1.3 เด็กปัญญาอ่อนมักจะมีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ และอื่น ๆ ร่วมด้วย ครูจึงควรได้รับการช่วยเหลือจากวิชาชีพที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ไข เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ฯลฯ ($\bar{X} = 3.76$)

1.4 จุดมุ่งหมายในการสอนเด็กปัญญาอ่อน คือ เมื่อเด็กจบไปจากโรงเรียนในระดับประถมแล้ว เด็กสามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่เป็นภาระต่อผู้ปกครองและสังคมมาก ($\bar{X} = 3.66$)

1.5 การจัดเด็กปัญญาอ่อนไปเรียนในโรงเรียนปกติควรจัดในรูปแบบจัดห้องสอนเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนปกติ โดยให้เด็กปัญญาอ่อนได้ร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ของโรงเรียนกับเด็กปกติ ($\bar{X} = 3.53$)

1.6 โดยภาพรวมแล้วหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการดีขึ้น และเด็กปัญญาอ่อนได้มีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.51$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ครูมีความคิดเห็นด้วยระดับปานกลางเรียงตามลำดับข้อดังนี้

2.1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลงานสอนเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนของท่าน ($\bar{X} = 3.46$)

2.2 เด็กปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ควรเรียนในโรงเรียนพิเศษหรือชั้นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 3.43$)

2.3 ครูผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถในการสอนเด็กปัญญาอ่อน ($\bar{X} = 3.39$)

- 2.4 โรงเรียนของท่านมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน
ได้อย่างมาก (พิจารณาจากบุคลากร งบประมาณ และวัสดุ สื่อการสอน)
($\bar{X} = 3.35$)
- 2.5 ท่านคิดว่าหลักสูตรสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในปัจจุบันเหมาะสมและสอดคล้อง
กับระดับความสามารถของเด็กปัญญาอ่อนดีแล้ว ($\bar{X} = 2.82$)
- 2.6 การจัดเด็กปัญญาอ่อน ไปเรียนใน โรงเรียนปกติควรจัดในรูปแบบจัดเด็ก
ปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเดียวกันตลอดเวลา ($\bar{X} = 2.75$)
- 2.7 เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นประถมศึกษาแล้ว ควรให้เด็กปัญญาอ่อนเรียนต่อ
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไปเหมือนเด็กปกติ ($\bar{X} = 2.57$)

ตอนที่ 3 การรวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของครู
3.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเด็ก
ปัญญาอ่อน

รายการปัญหา/อุปสรรค	จำนวนข้อ	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กปัญญาอ่อน	28	12.2	
2. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ให้ความสนใจเด็กน้อยและไม่ช่วยฝึกค้ที่บ้าน	22	9.6	
3. โรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน และควรเป็นการทำงานพื้นฐานอาชีพมากกว่าวิชาการ เพราะเด็กปัญญาอ่อนเรียนไม่ได้	20	8.7	
4. เด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมมีปัญหาพฤติกรรมมาก เช่น มีอารมณ์แปรปรวน ก้าวร้าว ทำเพื่อนรุนแรง ก่อเรื่องวุ่นวายในห้อง ทำให้เสียระเบียบวินัย ชอบเดินออกนอกห้องเรียน อยู่ไม่สุข ชอบทำเสียงประหลาดและทำแบบอย่างไม่ดีแก่เด็กคนอื่น	19	8.3	
5. ครูที่สอนเรียนร่วมขาดความรู้และทักษะในการสอนเด็กปัญญาอ่อน	15	6.6	
6. โรงเรียนขาดงบประมาณและเงินทุนสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน เช่น ขาดเงินจ้างครูผู้ช่วยสอนเด็ก จ้างพี่เลี้ยง และจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ	14	6.1	
7. อาคารสถานที่และสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมและไม่เอื้อต่อการสอน	13	5.7	
8. จำนวนเด็กปกติในชั้นเรียนมากเกินไป ทำให้ครูสอนทั้งเด็กปกติและเด็กปัญญาอ่อนได้ไม่ทั่วถึง	13	5.7	
9. จำนวนครูที่สอนน้อย ไม่เพียงพอกับเด็ก	12	5.2	

รายการปัญหา/อุปสรรค	จำนวนข้อ	ร้อยละ	หมายเหตุ
10. ผู้ปกครองไม่ยอมรับสภาพความบกพร่องของเด็ก ไม่เข้าใจเด็กและคาดหวังผลการเรียนของเด็กสูงเกินไป	12	5.2	
11. เด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมไม่เหมาะสม มีปัญหา ในด้านการเรียนมาก เช่น เด็กมีระดับความสามารถต่ำ และแตกต่างกันมากไม่สนใจการเรียน และเรียนไม่ได้	10	4.4	
12. เด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมไม่มีความพร้อม	7	3.1	
13. เด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมมีความบกพร่องมาก เช่น พูดไม่ได้ไม่เข้าใจสื่อความหมายและมีความพิการ ซ้ำซ้อน	6	2.6	
14. เด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรงไม่ควรส่งมาเรียนร่วม เพราะไม่สามารถจัดการสอนได้ แต่ควรอยู่ในการดูแล ของแพทย์เพื่อบำบัดรักษามากกว่า	6	2.6	
15. เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนร่วมครูต้องเสียเวลาฝึกสอนมาก เพราะเด็กลืมนั่ง ต้องสอนซ้ำ ๆ	6	2.6	
16. โรงเรียนขาดบุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางในการช่วย แก้ไขปัญหาพฤติกรรมและพัฒนาเด็ก เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด และนักอรรถบำบัด	5	2.2	
17. ขาดความร่วมมือและการประสานงานจากครูและ บุคลากรในโรงเรียน	5	2.2	
18. สังคมในโรงเรียนปกติยอมรับเด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียน ร่วมน้อย	4	1.8	
19. การประเมินผลการเรียน แบบฝึกหัดและข้อทดสอบ ของเด็กปัญญาอ่อนควรแยกจากเด็กปกติ เพราะเด็ก เรียนได้น้อยกว่ามาก	3	1.3	
20. ครูโรงเรียนเอกชนและมูลนิธิขาดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้และ เงินเดือนน้อย	3	1.3	
21. ไม่มีครูจากส่วนกลาง (ของกระทรวงศึกษาธิการ) ไปช่วยครูประจำชั้นที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม	2	0.9	

รายการปัญหา/อุปสรรค	จำนวนข้อ	ร้อยละ	หมายเหตุ
22. ครูบางคนขาดความรักและความเมตตาครูณาต่อเด็ก ปัญหาอ่อน	2	0.9	
23. ครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนเด็ก ปัญหาอ่อนคิดแล้วมักจะขอโอนย้ายไปสอนโรงเรียน ปกติ ทำให้โรงเรียนต้องเสียเวลาฝึกสอนคนใหม่อีก เป็นประจำ	1	0.4	
24. มีข้อมูล ข่าวสารที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเด็ก ปัญหาอ่อนน้อย	1	0.4	
รวม	229	100	

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นถึงรายการปัญหา/อุปสรรคที่ครูผู้ตอบแบบสอบถามตอบมาทั้งหมด 229 ข้อ ซึ่งสรุปหัวข้อได้จำนวนทั้งสิ้น 24 หัวข้อ โดยเรียงหัวข้อปัญหา/อุปสรรคจากมากไปหาน้อยใน 5 ลำดับได้ดังนี้

1. ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กปัญหาอ่อน มี 28 ข้อ (ร้อยละ 12.2)
2. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ให้ความสนใจน้อย และไม่ช่วยฝึกต่อที่บ้าน มี 22 ข้อ (ร้อยละ 9.6)
3. โรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กปัญหาอ่อน และควรเป็นงานพื้นฐาน อาชีพมากกว่าวิชาการ เพราะเด็กปัญหาอ่อนเรียนไม่ได้ มี 20 ข้อ (ร้อยละ 8.7)
4. เด็กปัญหาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมมีปัญหาพฤติกรรมมาก เช่น มีอารมณ์แปรปรวน ก้าวร้าว ทำเพื่อนรุนแรง ก่อเรื่องวุ่นวายในห้อง ฯลฯ มี 19 ข้อ (ร้อยละ 8.3)
5. ครูที่สอนเรียนร่วมขาดความรู้และทักษะในการสอนเด็กปัญหาอ่อน มี 15 ข้อ (ร้อยละ 6.6)

3.2 ข้อเสนอแนะของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็ก
ปัญญาอ่อน

รายการข้อเสนอแนะ	จำนวนข้อ	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของเด็ก ปัญญาอ่อน และเน้นสอนในสิ่งที่เด็กนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ได้มากกว่าสอนวิชาการ เพราะเด็กเรียน ไม่ได้ เช่น สอนการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม และการทำงานพื้นฐานอาชีพที่เป็นงานง่าย ๆ	23	11.7	
2. โรงเรียนควรจัดครูที่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษ และ บุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางสำหรับเด็กปัญญาอ่อนให้ อย่างเพียงพอ	21	10.7	
3. โรงเรียนควรจัดอบรมครู และประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนา ความรู้และทักษะการสอนเด็กปัญญาอ่อนอย่างสม่ำเสมอ	19	9.6	
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดเด็ก เป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้ปฏิบัติจริงและใช้วิธีการสอนที่ เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก เช่น สอนซ้ำ ๆ สม่ำเสมอ จัดกิจกรรมใหม่ ๆ และการฝึกที่เข้าใจและ กระตุ้นเด็ก	16	8.1	
5. ครูผู้สอนควรมีความเข้าใจเด็ก ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา คำชมเชย และรางวัล เพื่อเป็นกำลังใจแก่ เด็ก	14	7.1	
6. โรงเรียนควรจัดเตรียมสื่อการสอนอุปกรณ์ และ เทคโนโลยีใหม่ ๆ สำหรับสอนเด็กปัญญาอ่อนอย่าง เพียงพอ	13	6.6	
7. ก่อนส่งเด็กปัญญาอ่อนไปเรียนร่วมเด็กควรได้รับการ เตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ จากโรงเรียนการศึกษา พิเศษ หรือศูนย์การศึกษาพิเศษก่อน	11	5.6	

รายการข้อเสนอแนะ	จำนวนข้อ	ร้อยละ	หมายเหตุ
8. โรงเรียนควรจัดอบรมผู้ปกครองหรือจัดประชุมเพื่อให้มีความเข้าใจในระดับความสามารถของเด็กและให้ความร่วมมือกับครู และทางโรงเรียน เช่น การช่วยฝึกต่อที่บ้าน	10	5.1	
9. ควรจัดเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมตามระดับ IQ. หรือตามระดับความสามารถของเด็ก และเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนร่วมไม่ได้ควรมีสถานที่รองรับเพื่อฝึกโปรแกรมโดยเฉพาะที่เหมาะสมกับเด็กหรือที่มีบริการด้านการแพทย์และบริการอื่น ๆ ด้วย	9	4.6	
10. ไม่ควรให้เด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพราะมีปัญหาในการเรียนและอื่น ๆ มาก ควรให้เด็กเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะ หรือเรียนแยกชั้นเรียนต่างหาก	8	4.1	
11. ควรมีหลักสูตรสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ โดยกำหนดเนื้อหา และแบบเรียนให้ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และควรประเมินผลการเรียนโดยเฉพาะ	7	3.6	
12. รัฐควรจัดบริการให้แก่เด็กปัญญาอ่อนมากกว่านี้ เช่น ให้สวัสดิการต่าง ๆ จัดสถานศึกษาให้เพียงพอ และจัดสถานที่รองรับในการฝึกอาชีพ	7	3.6	
13. โรงเรียนควรจัดประชุมระดมความคิดและแนวทางการช่วยเหลือเด็กปัญญาอ่อนระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และเด็กปกติ เพื่อให้เกิดการยอมรับและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็กปัญญาอ่อน	7	3.6	
14. ควรจัดห้องเรียนให้เหมาะสม มีสภาพแวดล้อมที่ดี และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับเด็กปัญญาอ่อน	6	3.0	
15. ในโรงเรียนที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม ควรจัดบริการด้านอื่น ๆ ให้แก่เด็กด้วย เช่น จัดให้มีห้องนักจิตวิทยา ห้องฝึกพูด ห้องเสริมความรู้ และการฝึกทักษะพิเศษ	6	3.0	

รายการข้อเสนอแนะ	จำนวนข้อ	ร้อยละ	หมายเหตุ
16. ครูสอนเด็กปัญญาอ่อนควรศึกษา ค้นคว้า และพัฒนา ด้านการเรียนการสอน	4	2.0	
17. ควรจัดการสอนเป็นรายบุคคลตามความสามารถของ เด็ก เช่น การจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	3	1.5	
18. รัฐควรจัดงบประมาณให้เพียงพอและควรให้การสนับสนุน ศูนย์แห่งหน่วยงานเอกชนที่จัดสอนเด็กปัญญาอ่อนด้วย เช่น ให้เงินอุดหนุน และวัสดุ อุปกรณ์การสอน	3	1.5	
19. ชั้นเรียนที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม ควรจัดให้มีเด็ก ปกติในชั้นลดน้อยลง 5 - 10	2	1.0	
20. ครูผู้สอนชั้นปกติที่มีเด็กเรียนร่วมควร ได้รับคำตอบ แทนเพิ่มพิเศษบ้างเช่นเดียวกับครูที่สอนในโรงเรียน พิเศษ	2	1.0	
21. ควรมีพยาบาล ผู้ช่วยครู หรือพี่เลี้ยง ช่วยครูในการสอน เด็กปัญญาอ่อนชั้นเด็กเล็ก และช่วยตัวเองไม่ได้	2	1.0	
22. เด็กปัญญาอ่อนไม่ควรให้เรียนต่อชั้นมัธยม เพราะเด็ก เรียนไม่ได้ ควรเรียนถึงชั้นประถมศึกษา และเน้นการ ฝึกให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง และทำงานง่าย ๆ ก็พอ	2	1.0	
23. ควรให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน ทางโทรทัศน์ให้มากกว่าปัจจุบัน	1	0.5	
24. ควรมีแพทย์ออกไปตรวจสุขภาพของเด็กตามสถาน ศึกษาเป็นประจำ	1	0.5	
รวม	197	100	

จากตารางที่ 15 พบว่ามีครูได้เสนอข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก
ปัญญาอ่อนมาทั้งหมด 197 ข้อ ซึ่งได้รวบรวมและสรุปหัวข้อได้จำนวนทั้งสิ้น 24 หัวข้อ โดยสรุปผลเรียง
ลำดับจากมากไปหาน้อยใน 5 ลำดับ ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของเด็กปัญญาอ่อนและเน้นสอนในสิ่ง
ที่เด็กนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำ ได้มากกว่าสอนวิชาการเพราะเด็กเรียนไม่ได้
เช่น สอนการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมและการทำงานพื้นฐานอาชีพที่เป็นงาน
ง่าย ๆ มี 23 ข้อ (ร้อยละ 11.7)

2. โรงเรียนควรจัดครูที่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษและบุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางสำหรับเด็กปัญญาอ่อนให้เพียงพอ มี 21 ข้อ (ร้อยละ 10.7)
3. โรงเรียนควรจัดอบรมครูและประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการสอนเด็กปัญญาอ่อนอย่างสม่ำเสมอ มี 19 ข้อ (ร้อยละ 9.6)
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางให้เด็กได้ปฏิบัติจริง และใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก เช่น สอนซ้ำ ๆ สม่ำเสมอ จัดกิจกรรมใหม่ ๆ และการฝึกที่เร้าใจและกระตุ้นเด็ก มี 16 ข้อ (ร้อยละ 8.1)
5. ครูผู้สอนควรมีความเข้าใจเด็ก ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา คำชมเชยและรางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่เด็ก มี 14 ข้อ (ร้อยละ 7.1)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร และเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนของครูจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

5.1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยทำการศึกษาจากข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจากหน่วยงาน โรงเรียน และองค์กรต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและสนทนากับบุคลากรของโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูที่สังกัดโรงเรียน และสถาบันต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาและสอนเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน

5.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาได้ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนและอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจากโรงเรียนและสถาบันต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างจาก โรงเรียน และสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน 12 แห่ง ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 157 คน

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก

เด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 การจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน มีเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น ซึ่งในปีการศึกษา 2544 รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียน ได้จำนวนทั้งสิ้น 379 คน โรงเรียนราชานุกูล (ภาครัฐ-สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข) รับได้ 195 คน (ร้อยละ 51.5) และโรงเรียนปัญญาวิมล (ภาคเอกชน - มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน) รับได้ 184 คน (ร้อยละ 48.5)

1.2 การจัดการศึกษาในรูปแบบสถานับหรือศูนย์ฝึกพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน มีทั้งหมด 7 แห่ง รับเด็กปัญญาอ่อนได้ทั้งหมด 700 คน เป็นภาครัฐ 2 แห่ง คือ กลุ่มงานและศูนย์ของโรงพยาบาลราชานุกูลรับได้จำนวน 256 คน (ร้อยละ 36.6) และศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางของกรมสามัญศึกษา รับได้ 11 คน (ร้อยละ 1.6) เป็นหน่วยงานภาคเอกชน (มูลนิธิและสมาคม) 5 แห่ง คือ มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ 3 แห่ง รับได้ 198 คน (ร้อยละ 28.3) มูลนิธิสถาบันแสงสว่าง รับได้ 210 คน (ร้อยละ 30.0) และสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย รับได้ 25 คน (ร้อยละ 3.6) ซึ่งสรุปผลได้ว่าภาครัฐรับได้ 267 คน (ร้อยละ 38.1) และภาคเอกชนรับได้ 433 คน (ร้อยละ 61.9)

1.3 การจัดการศึกษาในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ มีเพียง 1 แห่ง คือ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ ซึ่งเป็นภาครัฐ สังกัดกรมสามัญศึกษา รับเด็กปัญญาอ่อนเรียนในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติได้ 263 คน

1.4 การจัดการศึกษาในรูปแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีหน่วยงานที่จัดเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับเด็กปกติดังนี้

1.4.1 ภาครัฐบาล ได้แก่

- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร จัดในโรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มเขต 6 กลุ่มเขต จำนวน 47 โรงเรียน รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมได้ทั้งสิ้น 716 คน
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพจ. กทม.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนทั่วไปในกลุ่มเขตต่าง ๆ 5 กลุ่มเขตในโรงเรียน 21 โรงเรียน รับเด็กปัญญาอ่อนรวมได้ทั้งสิ้น 461 คน

1.4.2 ภาคเอกชน ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีโรงเรียนเอกชนที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมในระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา โรงเรียนละ 1-5 คน จำนวนหลายโรง กะจำนวนเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมในโรงเรียนเอกชนประมาณ 300 คน โดยมีโรงเรียนมีประสาทรับมากที่สุด 145 คน รองลงมาคือ โรงเรียนคาราทร 28 คน

สรุปผลการศึกษาจากข้อมูลดังกล่าวมีหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งสามารถรับเด็กปัญญาอ่อนในปีการศึกษา 2544 ได้ทั้งสิ้นจำนวน 2819 คน โดยภาครัฐบาลรับได้ 1902 คน (ร้อยละ 67.5) และภาคเอกชน รับได้ 917 คน (ร้อยละ 32.5)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจาก โรงเรียนและสถาบันที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนทั้งภาครัฐและเอกชน 12 แห่งจำนวน 157 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 133 คน (ร้อยละ 84.7) เป็นชาย 24 คน (ร้อยละ 15.3) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา 133 คน (ร้อยละ 84.7) รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโท 13 คน (ร้อยละ 8.3) นอกนั้นจบอนุปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ 8 คน (ร้อยละ 5.1) และ 3 คน (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมได้วุฒิบัตรครูการศึกษาพิเศษ 79 คน (ร้อยละ 50.3) รองลงมาไม่ได้รับการอบรม 43 คน (ร้อยละ 27.4) และศึกษาวิชาเอกการศึกษาพิเศษ 35 คน (ร้อยละ 22.3) และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนของรัฐบาล 85 คน (ร้อยละ 54.2) อยู่ในโรงเรียนและสถาบันเอกชน 72 คน (ร้อยละ 45.8) ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.กท.) กระทรวงศึกษาธิการ 36 คน (ร้อยละ 23.0) รองลงมาสังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย 25 คน (ร้อยละ 16.0) และส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอน 147 คน (ร้อยละ 93.6) รองลงมาเป็นผู้บริหาร โรงเรียน 7 คน (ร้อยละ 4.5)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูพบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยอย่างมาก เรื่องตามลำดับ ได้ดังนี้

1. เด็กปัญญาอ่อนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน ($\bar{X} = 3.83$)

2. เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นระดับประถมศึกษาแล้วควรได้รับการฝึกอาชีพที่เป็นงานง่าย ๆ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของแต่ละคน ($\bar{X} = 3.79$)
3. เด็กปัญญาอ่อนมักจะมีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ และอื่น ๆ ร่วมด้วย ครูจึงควรได้รับการช่วยเหลือจากวิชาชีพที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ไข เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ฯลฯ ($\bar{X} = 3.76$)
4. จุดมุ่งหมายในการสอนเด็กปัญญาอ่อน คือ เมื่อเด็กจบไปจากโรงเรียนในระดับประถมแล้วสามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่เป็นภาระต่อผู้ปกครองและสังคมมาก ($\bar{X} = 3.66$)
5. การจัดเด็กปัญญาอ่อนไปเรียนใน โรงเรียนปกติควรจัดในรูปแบบจัดห้องสอนเฉพาะเด็กปัญญาอ่อน โดยให้เด็กได้ร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ กับเด็กปกติ ($\bar{X} = 3.53$)
6. โดยภาพรวมแล้วหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อเด็กพิการดีขึ้นและเด็กปัญญาอ่อน ได้มีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.51$)

สรุปปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนของครูพบว่าครูมีปัญหาอุปสรรคในการสอนจากมากเรียงตามลำดับได้ดังนี้

1. ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 12.2
2. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ให้ความสนใจเด็กน้อยและไม่ช่วยฝึกค่อที่บ้าน ร้อยละ 9.6
3. โรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อนและควรเน้นการทำงานพื้นฐานอาชีพมากกว่าวิชาการ เพราะเด็กปัญญาอ่อนเรียนไม่ได้ ร้อยละ 8.7
4. เด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมมีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ มาก ร้อยละ 8.3
5. ครูที่สอนเรียนร่วมขาดความรู้และทักษะในการสอนเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 6.6

สรุปผลข้อเสนอแนะของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของเด็กปัญญาอ่อนและเน้นสอนในสิ่งที่เด็กนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าสอนวิชาการ ร้อยละ 11.7

2. โรงเรียนควรจัดครูที่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษและบุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางสำหรับเด็กปัญญาอ่อนให้เพียงพอ ร้อยละ 10.7
3. โรงเรียนควรจัดอบรมครูและประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการสอนเด็กปัญญาอ่อนอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 9.6
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางให้เด็กได้ปฏิบัติจริงและใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก ร้อยละ 8.1
5. ครูผู้สอนควรมีความเข้าใจเด็กให้ความรักความอบอุ่นความเมตตา คำชมเชย และรางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่เด็ก ร้อยละ 7.1

5.2 การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.2.1 การอภิปรายผล จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ก. จากผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันที่พบว่าหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนรับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนได้จำนวนหนึ่งนั้นสามารถสรุปผลการอภิปรายได้ดังนี้

1. หน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถรับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนได้ในปีการศึกษา 2544 ประมาณ 2819 คน นั้น ตามสภาพความเป็นจริงแล้วไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กปัญญาอ่อนที่จำเป็นต้องเข้าเรียน อีกทั้งในกรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรมากที่สุด จำนวนเด็กปัญญาอ่อนก็มีจำนวนมากเช่นกัน ดังผลการศึกษาวิจัยของ นายแพทย์บรรดु ศิริพานิช และคณะ (2526) ที่ศึกษาระบาดวิทยาของผู้เป็นปัญญาอ่อนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดในอัตราต่อประชากร 100,000 คน ในช่วงอายุวัยก่อนเรียนและวัยเรียน ดังนี้

อายุ 1 – 6 ปี พบอัตราผู้เป็นปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร 576.1 คน และพบอัตราผู้เป็นปัญญาอ่อนในต่างจังหวัด 48.3 คน

อายุ 7 – 14 ปี พบอัตราผู้เป็นปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร 1,356.7 คน และพบอัตราผู้เป็นปัญญาอ่อนในต่างจังหวัด 136.6 คน

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพบผู้เป็นปัญญาอ่อนสูงสุดในกลุ่มอายุวัยเรียน (อายุ 7 – 14 ปี) และพบในกรุงเทพมหานครในอัตราสูงสุดและมากกว่าในต่างจังหวัดเช่นกัน

ฉะนั้นจำนวนกลุ่มปัญญาอ่อนที่จำเป็นต้องเข้าโรงเรียนจึงมีจำนวนมากและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนของสถาบันต่างๆ จึงยังรับได้ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กปัญญาอ่อนที่ผู้ปกครองต้องการให้เข้าเรียน

2. การจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนนั้นในกรุงเทพมหานครมีเพียง 2 แห่ง เท่านั้น คือ ภาครัฐ 1 แห่ง (โรงเรียนราชานุกูล) และภาคเอกชน 1 แห่ง (โรงเรียนปัญญาคุณิกร) ซึ่งไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กปัญญาอ่อน เพราะโรงเรียนเอกชน

ถึงแม้จะเป็นของมูลนิธิก็ตาม ผู้ปกครองจะต้องเสียค่าเทอมและอื่น ๆ ซึ่งผู้ปกครองที่ยากจนก็ไม่สามารถเข้าเรียนได้ รัฐจึงควรตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนเพิ่มขึ้นในกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับเด็กปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ และฐานะยากจนที่ไม่สามารถเข้าโรงเรียนพิเศษของภาคเอกชนได้

สำหรับการจัดการฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมในสถาบันหรือศูนย์การศึกษาพิเศษก็เช่นกัน ภาครัฐมีสถาบันน้อยมากไม่เพียงพอและสถาบันเอกชนมีค่าบริการและค่าใช้จ่ายสูง ผู้ปกครองที่ฐานะยากจนก็ไม่สามารถให้บุตรเข้าเรียนได้เช่นกัน

3. การจัดการศึกษาในรูปแบบชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ พบว่ามีเพียง 1 แห่งเท่านั้น เป็นของภาครัฐ (โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์) รูปแบบนี้จัดว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับเด็กปัญญาอ่อนมากรูปแบบหนึ่ง เพราะเป็นการประหยัดงบประมาณ ไม่ต้องสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะขึ้น เนื่องจากจัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนขึ้นในโรงเรียนปกติ เด็กปัญญาอ่อนก็ได้เรียนรู้สังคมกับเด็กปกติในโรงเรียน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเหมือนกัน เช่น งานแข่งขันกีฬา งานประจำปีของโรงเรียนและอื่น ๆ เด็กปัญญาอ่อนก็มีความสุขที่ได้มาโรงเรียนเดียวกับเด็กปกติในชุมชนนั้น และไม่มีปัญหาในการเรียนเพราะครูที่สอนจะเป็นครูการศึกษาพิเศษและใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะและรูปแบบนี้มีจัดกันมากในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศไทยน่าจะจัดให้มากกว่านี้ เพราะประหยัดงบประมาณและการเรียนการสอนจะได้ผลสำหรับเด็กปัญญาอ่อนดีกว่าเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเดียวกัน

4. การจัดการศึกษาในรูปแบบเรียนร่วมหรือเรียนรวม ซึ่งมีโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดกันหลายโรงเรียน ได้แก่ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จัดใน 47 โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สปจ.กทม.) กระทรวงศึกษาธิการจัดใน 21 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชนหลายแห่ง ซึ่งรับได้รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,477 คน ซึ่งยังไม่เพียงพอและโรงเรียนดังกล่าวจะรับเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อยหรือสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนได้เท่านั้น เด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรงหรือมีความพร่องมากก็จะต้องไปเข้าเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะ สำหรับโรงเรียนเอกชนนั้น ผู้ปกครองจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก

จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันการเรียนร่วมหรือเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ จะพบปัญหาต่าง ๆ หลายอย่างซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้รับทราบข้อมูลจากผู้ปกครองของเด็กปัญญาอ่อนและจากครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมเป็นประจำว่า เด็กปัญญาอ่อนมักจะถูกส่งกลับมาให้เรียนในโรงเรียนพิเศษหรือชั้นพิเศษเฉพาะเนื่องจากมีปัญหาเรียนไม่ได้ และมีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในชั้นเรียนและในชั้นเรียนปกติมีเด็กจำนวนมากเกินไป ซึ่งครูไม่สามารถสอนและดูแลเด็กปัญญาอ่อนเป็นรายบุคคลได้ เพราะเด็กปัญญาอ่อนจำเป็นต้องได้รับการดูแลและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดด้วย

ข. การแสดงความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่จากกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมแล้วมี ความคิดเห็นเห็นด้วยอย่างมาก เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนให้แก่เด็กปัญญาอ่อนทุกคน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่สุด เพราะมีส่วนช่วยอย่างมากต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กที่จำเป็นจะต้องเริ่มตั้งแต่แรกคลอด หรือพบความพิการ และเด็กปัญญาอ่อนควรได้รับการฝึกอาชีพที่เป็นงานง่าย ๆ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของแต่ละคนหลังจากเด็กจบชั้นประถมศึกษาแล้ว ซึ่งไม่ควรส่งเสริมให้เด็กเรียนสิ่งที่ยาก เพราะเด็กเรียนไม่ได้ทำให้เสียเวลาไปโดยไม่ได้ผลประโยชน์เลย และอีกข้อหนึ่งที่เป็นมากก็คือควรมีนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ไขปัญหาดุติกรรม อารมณ์ และจิตใจ เช่น จิตแพทย์ จิตวิทยา ฯลฯ เพราะปัญหาดังกล่าวครูที่สอนไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะเด็กบางคนจำเป็นต้องใช้ยาและใช้วิธีการบำบัดเป็นพิเศษ โดยจิตแพทย์และนักจิตวิทยา

สำหรับข้อคิดเห็นอื่น ๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะซึ่งครูส่วนใหญ่เสนอมานั้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่ประ โยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนอย่างมาก ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้อย่างดี เพราะครูกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนด้วยตนเอง ซึ่งได้รับประสบการณ์และพบปัญหาต่าง ๆ มาด้วยตนเอง และการแก้ไขปัญหาหรือการปรับปรุงต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน

5.2.2 ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

(1) การจัดการบริการทางด้านการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

รัฐควรจัดสถานที่เรียนเพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ปกครอง เพราะปัจจุบันในกรุงเทพมหานครมีที่เรียนสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจำกัด และมีเด็กปัญญาอ่อนจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าเรียนร่วมได้ จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์รองรับสำหรับฝึกเด็กกลุ่มนี้โดยเฉพาะ เด็กกลุ่มนี้จึงมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมน้อยมาก เพราะโรงเรียนเฉพาะมีน้อย และสถาบันของเอกชนผู้ปกครองจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยจึงไม่สามารถเข้าเรียนได้

ประการสำคัญรัฐควรจัดศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมให้กระจายไปตามเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นด้วย เพราะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนจะสัมฤทธิ์ผลนั้น ควรจะต้องเริ่มตั้งแต่อายุน้อยที่สุด เท่าที่จะทำได้ คือ ตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนต่อไป

(2) รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ รัฐควรเน้นการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบที่เหมาะสมกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กและประหยัดงบประมาณในการลงทุนของรัฐด้วย จึงขอเสนอแนะในการจัดรูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบชั้นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนปกติ รูปแบบนี้จะประหยัดงบประมาณและค่าใช้จ่ายมาก เพราะมีโรงเรียนอยู่แล้ว เพียงแค่สอดแทรกให้มีชั้นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนเป็นคู่ขนานกับชั้นปกติชั้นละ 1 ห้องเรียนก็เพียงพอ (ชั้น ป.1 - ป.6) โดยจัดครูที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษสอน เด็กก็สามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ตามระดับความสามารถไม่มีปัญหาในการเรียน เพราะใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะและเด็กปัญญาอ่อนได้ร่วมสังคมกับเด็กปกติในโรงเรียนนั้น ๆ ด้วย ซึ่งรูปแบบนี้ครูในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาก็แสดงความคิดเห็นด้วยอย่างมากเช่นกัน และสามารถจัดได้ในโรงเรียนปกติทั่วไปได้อย่างทั่วถึง

2. รูปแบบการเรียนร่วมกับเด็กปกติ รูปแบบนี้ก็ประหยัดงบประมาณเช่นกัน เพราะเป็นการจัดเด็กปัญญาอ่อนให้เข้าไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งเด็กปัญญาอ่อนก็ได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและอยู่ร่วมกับเด็กปกติ และเด็กปกติได้เรียนรู้เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน เป็นรูปแบบที่ดีรูปแบบหนึ่ง แต่การจัดแบบนี้จะมีข้อจำกัด คือ เด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมจะต้องอยู่ในระดับปัญญาอ่อนขนาดน้อยหรือมีระดับเขาวนปัญญาไม่ต่ำมาก มีความบกพร่องเล็กน้อย เพราะเด็กจะต้องช่วยเหลือตนเองได้และเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ได้พอสมควรและการจัดรูปแบบนี้จะต้องจำกัดเด็กปกติในชั้นเรียนให้น้อยลงด้วย

3. จัดสถานหรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ ซึ่งเป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาดำและมีความพิการซ้ำซ้อน ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ต้องการบริการการฝึกสอนเป็นพิเศษเฉพาะทางเพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน อาจจะจัดเป็นโรงเรียน สถานับหรือศูนย์พิเศษหรือจัดเป็นกลุ่มในบ้านหรือชุมชน (group home) ซึ่งในกรุงเทพมหานครยังมีสถานที่ดังกล่าวนี้ไม่มากนัก

(3) บุคลากรทางการศึกษาพิเศษและวิชาชีพเฉพาะ รัฐควรจัดบุคลากรทางการศึกษาพิเศษและผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งในโรงเรียนเรียนร่วมและโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักฝึกพูด และนักวิชาการการศึกษาพิเศษ ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ครูได้แสดงความคิดเห็นในความต้องการด้านนี้มาก

(4) หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน จากการศึกษาวิจัยพบว่ากลุ่มครูส่วนใหญ่มีความต้องการหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กปัญญาอ่อน เพราะขณะนี้ยังไม่มีหลักสูตรที่เหมาะสม แต่แต่ละแห่งก็ใช้ไม่เหมือนกัน ได้รับทราบข้อมูลมาว่าขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการกำลังจัดทำอยู่ จึงควรทำให้เสร็จทุกโรงเรียนจะได้มีหลักสูตรใช้สอนเหมือนกัน

(5) สื่อการสอนและอุปกรณ์ที่เหมาะสม รัฐควรจัดงบประมาณให้เพียงพอสำหรับจัดซื้อสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่จำเป็น และควรเน้นให้ครูนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กปัญญาอ่อนให้มากที่สุด และสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก

(6) ส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง โรงเรียนควรจัดโครงการอบรมผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะปัญญาอ่อนให้มีทัศนคติที่ดีและยอมรับสภาพความบกพร่องข้อจำกัดและระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปัญญาอ่อน รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และช่วยส่งเสริมการฝึกเด็กที่บ้าน

(7) จัดโครงการประชาสัมพันธ์ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดโครงการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้านการศึกษาพิเศษ และความรู้เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมของเด็ก แสดงผลงานและอื่น ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ เอกสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ และนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนรับรู้และเข้าใจ และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

(8) สนับสนุนให้ออกชนหรือมูลนิธิมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ขณะนี้มีมูลนิธิและสมาคมหรือองค์กรเอกชนได้จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ แล้วหลายแห่ง แต่รัฐควรให้การสนับสนุนแก่องค์กรเหล่านี้ เช่น จัดสรรงบประมาณและอัตราค่าจ้างให้เพื่อให้ลดภาระค่าใช้จ่ายลงไป และให้โอกาสแก่ผู้ปกครองที่ยากจนได้ให้บุตรเข้าเรียนด้วย

(9) สนับสนุนการวิจัย รัฐควรสนับสนุนให้ทุนการศึกษาวิจัยทางการศึกษาวิจัย เพราะปัจจุบันมีผลงานการศึกษาวิจัยด้านนี้น้อยมาก การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้น จะต้องมีการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ในผลดี ผลเสีย และการคิดค้นเครื่องมือและสื่อการสอนต่าง ๆ

(10) การส่งเสริมความรู้แก่ครู โรงเรียนควรจัดโครงการอบรมหลักสูตรระยะสั้น จัดประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ หรือส่งเสริมให้ศึกษาค้น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนและให้มีความรู้ความเข้าใจเด็กปัญญาอ่อน

(11) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัย ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ดังนี้

(1) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบต่าง ๆ

(2) การศึกษาค้นคว้าในการจัดสร้างสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่พัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

(3) การศึกษาวิจัยวิธีการลดปัญหาพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียน

(4) การศึกษาทัศนคติของเด็กปกติที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนที่เข้าเรียนร่วมในชั้นปกติ

(5) การสำรวจจำนวนบุคคลปัญญาอ่อนวัยต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

(๘) การติดตามการดำรงชีวิตของบุคคลปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539) แผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ (ด้านคนพิการ) กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวง.
- _____ (2541). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา.
- _____ (2541). รายงานการศึกษาสภาพการจัดการสอนวิชาชีพในโรงเรียนศึกษาพิเศษ กองการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา.
- _____ (2542). แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ (พ.ศ. 2543 – 2549). กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา.
- _____ (2543). แผนการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ. กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา.
- _____ (2543). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมประชาสงเคราะห์. (2537). พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ.
- คารณี ธนะภูมิ. (2542). การสอนเด็กปัญญาอ่อน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสมใจการพิมพ์.
- บรรจ สุวิพามิช และคนอื่น ๆ (2526). ระบาดวิทยาของคนพิการ และผู้สูงอายุในประเทศไทย 2525. กรุงเทพมหานคร : หจก. ธนะการพิมพ์.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2541). การศึกษาวิจัย เรื่อง การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน คนพิการในวัยเรียน และก่อนวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สิริมา สิทธิวรรณ. (2543) รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลราชานุกูล.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2542) ข้อมูลจำนวนเด็กบกพร่องด้านต่าง ๆ 430 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542. (อัดสำเนา)
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2544) ข้อมูลและสารสนเทศ ปีการศึกษา 2544. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____ (2530) รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพการลงทุนด้านการ ศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามรัฐ.

Beirne-Smith, Mary; Ittenbeh, Richard F. and Patton, James R. (1998) Mental Retardation.

New Jersey : Prentice – Hall, Inc.

Center, Yola. (1989) Attitudes of New South Wales Leaches and Principals to the Integration of

Children with Disabilitties. New South Wales : Special Education Centre, Macquarie

University.

Friend, Marilyn. & Bursuck, William D. (1996). Including Students with Special Needs.

MA. : A Simon & Sehuster Company.

Kirk, Samuel. (1962). Educating Exceptional Children. Boston : Houghton Mifflin Company.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบในการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่มีผลเสียใดต่อผู้ให้ข้อมูลและ โรงเรียน

2. ส่วนประกอบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน
- ตอนที่ 3 เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ศักดิ์ดา อิมฎ์ญา

โรงเรียนราชานุกูล

โทร. 0-2245-4601-5 ต่อ 220, 221

โทรสาร 0-2248-2944

แบบสอบถามอาจารย์ในโรงเรียนหรือสถาบันที่จัดการสอนเด็กปัญญาอ่อน

เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความและเขียนข้อความตามความเป็นจริง

1.1 เพศ

ชาย

หญิง

1.2 การศึกษาระดับสูงสุดของท่าน

อนุปริญญา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ ระบุ.....

1.3 ความรู้ทางการศึกษาพิเศษ

ได้รับการศึกษาวิชาเอกการศึกษาพิเศษ สาขา.....

ได้รับการอบรมหลักสูตรครูการศึกษาพิเศษ

ไม่ได้รับการศึกษาและอบรมหลักสูตรทางการศึกษาพิเศษ

1.4 สถานที่ทำงาน

ชื่อโรงเรียนหรือสถาบัน.....

สังกัด.....

1.5 ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานด้านใด

ผู้สอน

ผู้บริหาร

ผู้สนับสนุนการสอน

อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน
 คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	ไม่เห็น ด้วย (1)
<p>1. โดยภาพรวมแล้วหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้วกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการดีขึ้น และเด็กปัญญาอ่อนได้มีโอกาสเข้าเรียนมากขึ้น</p> <p>2. โรงเรียนของท่านมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนได้อย่างมาก (พิจารณาจากบุคลากร งบประมาณ และวัสดุ สื่อการสอน)</p> <p>3. เด็กปัญญาอ่อนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน</p> <p>4. เด็กปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ควรเรียนในโรงเรียนพิเศษหรือชั้นพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ</p> <p>5. การจัดเด็กปัญญาอ่อนไปเรียนในโรงเรียนปกติควรจัดในรูปแบบ</p> <p>5.1 จัดเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเดียวกันตลอดเวลา</p> <p>5.2 จัดห้องสอนเฉพาะเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะในโรงเรียนปกติโดยให้เด็กปัญญาอ่อนได้ร่วมในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ของโรงเรียนกับเด็กปกติ</p> <p>6. ครูผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนของท่านมีความรู้ความสามารถในการสอนเด็กปัญญาอ่อน</p>				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย มาก (4)	เห็นด้วย ปานกลาง (3)	เห็นด้วย น้อย (2)	ไม่เห็น ด้วย (1)
7. เด็กปัญญาอ่อนมักจะมีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ และอื่น ๆ ร่วมด้วย ครูจึงควรได้รับการช่วยเหลือจากวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ช่วยแก้ไข เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ฯลฯ				
8. ท่านคิดว่าหลักสูตรสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในปัจจุบันเหมาะสมและสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กปัญญาอ่อนดีแล้ว				
9. จุดมุ่งหมายในการสอนเด็กปัญญาอ่อน คือ เมื่อเด็กจบไปจากโรงเรียนในระดับประถมแล้ว เด็กสามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่เป็นภาระต่อผู้ปกครองและสังคมมาก				
10. เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นประถมศึกษาแล้ว ควรได้รับการฝึกอาชีพที่เป็นงานง่าย ๆ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กปัญญาอ่อนแต่ละคน				
11. เมื่อเด็กปัญญาอ่อนจบชั้นประถมศึกษาแล้ว ควรให้เด็กปัญญาอ่อนเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไป เหมือนเด็กปกติ				
12. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลงานสอนเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนของท่าน				

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ**3.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน**

- (1)
- (2)
- (3)

3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน

- (1)
- (2)
- (3)

